



VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 75

CENA 2 D.



SIN VELIKOG FARMERA

SLEDEĆI ZA PAKAO

Treći broj nove serije
„VIKEND ROMANA”

uzbudljive
avanture čuvenog
detektiva

LARI KENTA

cena pojedine sveske 2 dinara



DVANAESTI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA”
U JUNU



ČETVRTKOM U PRODAJI

PANORAMA

**SIN VELIKOG
RANČERA**

Naslov originala:

William Mark:

„BLIZZARD“

Copyright by Martin Kelter Verlag

SIN VELIKOG RANČERA

Oven Dženkins ukloni sedi^o pramen kose sa čela, izvuče kola koja su bila ispod nastrešnice i natovari na njih nekoliko vreća krompira. Njegova žena izađe iz prizemne kuće.

— Ako ti Vogam odmah da novac — doviknu mu ona — možeš da kupiš so, ulje, šećer i sapun.

Čovek klimnu glavom.

— Sve sam zapisao, Meri — odgovori, pređe preko dvorišta i iz štale izvede dorata. Kada ga je upregnuo, pope se na bok kola i podiže dizgine.

Konj pođe kasom i u blagom za-voju krenu prema jugu dok su točkovi ostavljali dvostruki trag iza sebe.

Dženkins se ne okreće kada još jednom podiže ruku u znak pozdrava.

Brižno je gledao svoju zemlju oskudno pokrivenu biljem. Trava je bila skoro sasušena tako da su ovde mogla da opstanu samo najžilavija goveda.

Tu gore, u Granit pokrajini, ne bi moralo tako da bude. I nije uvek tako bilo. Kada je on pre nešto više od tri decenije stigao ovamo zemlja je izgledala sasvim drugačije. Onda je ovde rasla sočna trava i pašnjaci su bili odlični.

Tako je bilo sve dok ovamo nije došao Lester Halbom, čovek iz Tek-sasa. Niko nije znao šta je nateralo tog imućnog odgajivača stoke da dođe iz svog zavičaja na jugu u države hladnog severa. Tek, kako bilo, da bilo, izgradio je ranč nedaleko od Dramonda u pokrajini Granit, ranč kome nije bio ravan nijedan u krugu od više stotina milja.

Nije se ograničio samo na ranč. Halbom se nastanio i u gradu i uskoro je posedovao nekoliko kuća i imanja u Dramondu kao i bogati trgovac Kromvel.

Svoje pašnjake je stalno proširivao jer je i krdo neprestano raslo.

U početku to nije zadavalo brige

Dženkinsu i drugim malim rančerima ali ubrzo se situacija izmenila. Halbomovi pašnjaci su se tako povećavali da se njihova granica sve više približavala malim rančevima.

Pa ni to ne bi bilo još tako rđavo jer jednog dana bi svakako morali imati suseda sa kojim bi se graničili. Ali to što je potok išao kroz Halbomovu zemlju bilo je rđavo pre svega za Brinkmana, Longrina i Varvajama. Ova tri mala rančera su se posle mnogo godina mukotrpnog rada i borbe predali, napustili svoje rančeve i otišli dalje na zapad. Veliki Halbom je to udesio. On im je u pravom smislu reći oteo vodu. Jer i ovde, u brdovitoj i šumom bogatoj Montani, pašnjacima je bila potrebna voda.

Oven Dženkins bio je nešto bolje sreće jer je kroz njegovu zemlju proticao jedan potočić koji nije nigde doticao Halbomovu zemlju, pa, dakle, nije mogao biti ugrožen od velikog rančera. Ali mali potočić je Dženkinsove pašnjake mogao da navodni vrlo siromašno. Ranije je velika reka Klerk Fork obezbeđivala velike količine vode. Sada je mali rančer morao da napravi nova korita i da na taj način sprovede vodu iz potoka do pašnjaka. To je bio vrlo težak posao, pogotovu što su ta korita vrlo brzo presušila pa je morao da pravi nova. To mu je oduzimalo veliki deo vremena, koje je, inače, posvećivao, pored stočarstva, ratarstvu.

Sa velikom zabrinutošću je posmatrao proširivanje svoga suseda.

— To neće biti dobro — rekao je ženi.

Jednoga dana je primetio da je potok sve manji. Znači da su negde odvodili vodu iz njega.

Čekao je nekoliko dana i pošto je vode bilo sve manje, osedlao je konja i odjahao uz potok.

Začudio se kada je već nakon jedne i po milje video ogradu uz sam potok i na direktnu ograde utisnut žig Halbomovog ranča.

Zar je Halbom čak dotle kupio zemlju? To je bilo više nego neverovatno jer je to bila kamenita i sasvim neupotrebljiva zemlja.

Ali, s druge strane, da li bi ovako veliki čovek, za kakvog je važio odgajivač stoke Halbom, postavio ogradu na tle koje nije njegovo?

Ubrzo je Dženkins video račvanje potoka: to je bilo postignuto postavljanjem teških greda u korito tako da je i onako mali potok još manje vode odnosio na jug.

Stari rančer, sav crven u licu od besa, izvadi grede iz potoka i baci ih na kamenu uzvišicu pored potoka. Voda je opet pojurila svojim normalnim tokom.

Ali samo nedelju dana. Onda je Dženkins morao da napravi isti put.

Od tada je jednom nedeljno jahao do gornjeg toka potoka i oslobađao ga ustava da bi svoje pašnjake koliko toliko održavao.

Kada je prošlo tri meseca odlučio da ode svom velikom susedu.

Ogroman Teksašanin samo je slegnuo ramenima i nasmejao se neprijatno.

Kada je mali Dženkins pogledao u Teksašašina, odevenog u bogato sivo odelo i žučkast prsluk, sa dugačkom Virdžinijom između belih i velikih zuba, rančera koji je bio pravo oličenje bogatstva, on se upitao da li je ovako imućnom i moćnom čoveku nužno da ništavnom Dženkinsu oduzme poslednji ostatak vode...

Promrmljao je izvinjenje i otišao.

Ali sve je ostalo po starom: uvek se iznova pojavljivala ustava u rečici.

Iako je Dženkins proveo mnoge noći sakriven u blizini, ipak nije mogao da iznenadi ljude koji su mu činili tu podlost.

Pošto nije mogao da istraje u toj dugoj borbi, smanjivao je sve više i više broj svojih goveda i posvetio se povrtarstvu. Mali potok na zapadnoj strani padine brda navodnjavao je ovu zemlju, koju je rančer Dženkins zasadio krompirom i raznim povrćem. Na žalost, od te količine vode nisu se mogli navodnjavati pašnjaci gore u brdima.

Sada je Lester Halbom u ovoj pokrajini bio već deset godina. Decenija koja je bila najgora u životu malih rančera.

U prvim godinama vodili su i borbe protiv crvenokožaca. Ali Dženkins je jednom prilikom pomogao mlađom Indijancu iz plemena Crna Noga da se izvuče iz nevolje. Mladića je iznenada napala divlja zver i obrila ga na zemlju. To je bila puma, koja se upravo spremala na smrtonosni skok, kada ju je pogodio metak Ovena Dženkinsa.

Indijanac je bio nećak poglavice. Od toga dana Indijanci nisu uznemiravali stanovnike Blekfula i Klerk Fork Knika.

Belih bandi ovde nije bilo. Jedina je bila ona koju su sačinjavali momci sa velikog Halbomovog ranča.

Mali rančeri su se sklanjali s puta divljoj družini, u kojoj su naročito opasni bili nadzornik Leptien i rančarov sin — Džek Halbom.

O svemu ovome razmišljao je Oven Dženkins dok je terao kola prema jugu. To su bile vrlo nemile

stvari, koje su ga mučile već dugo vremena.

Ukoliko je on bivao siromašniji, utoliko je bogatstvo Halbom-ranča više raslo.

Zašto je to moralo da bude tako?

Zašto nije mogao da zadrži bar ono što je za tri decenije svojim radom stvorio? On nije dosađivao posadniku Halbom-ranča. Nije mu uzео ništa, nije mu smetao, čak ga od one jedine posete više nije ni video.

Sreća što je Vogam kupovao od njega krompir. Nat Vogam je imao veliki restoran u koji su dolazili trgovci krznom i ljudi koji su postavljali zamke. Da je Vogam kupovao krompir od trgovca Kromvela, morao bi da plati gotovo za trećinu više.

Samo toj okolnosti imao je Oven Dženkins da zahvali za svoj jedini i poslednji izvor prihoda.

Sa stokom već odavno nije mogao ništa da uradi protiv Halboma. Veliki odgajivač stoke je toliko snizio sve cene da je na kraju ostao on jedini liferant za Dramond pa i ostale gradove pokrajine.

I to je bio razlog zbog koga je Dženkins sve više smanjivao broj goveda. Posrednici nisu više kupovali stoku od njega. Po smešnoj ceni, po kojoj je Halbom prodavao svoje meso, niko u celoj Montani nije mogao da liferuje.

Šta je hteo taj Teksašanin da postigne?

Dženkins je često ponavljao to pitanje, ali odgovor nije našao.

Skoro četiri časa putovao je do Dramonda. Bilo je kasno popodne kada je ušao u grad.

Vogamov restoran nalazio se u glavnoj ulici, preko puta gradske kuće i Montana-saluna.

Montana-salun bio je Halbomovo vlasništvo, kao i mali Dramond-bar, Vestern-salun i Granit-kasino.

Dženkins zaustavi kola ispred kapije Vogamovog dvorišta. Jedan kućni momak dođe i otvori kapiju.

— A, vi ste, mister Dženkins. Doneli ste krompir?

— Da...

— Ja ne znam... — sluga se počea iza uha. — Čekajte, pozvaću gazdu.

Osećanje straha ovlada starim čovekom.

— Kako, zar nešto nije u redu?

— U redu? — ponovi momak. — Zašto? Ja samo ne znam da li ćemo danas opet uzeti od vas krompir.

— Danas... opet... od mene?

Sedi rančer side sa boka kola i stade zbunjeno pored njih.

Sa glupim izrazom na licu udalji se momak i ubrzo se vrati natrag sa jednom mladom devojkom.

— Helo, mister Dženkins — pozdravi ona rančera. — Moj otac trenutno ne može da dođe. Ima posetu iz Anakonde. Ali rekao je da treba da čekate.

Treba da čeka!

Kakav je to ton?

Do tog dana se Vogam grabio za njegov, kao zlato žut, krompir. Da li je našao jevtinijeg trgovca?

Dženkins, koji je bio uveren da je sa vlasnikom restorana ugovorio najnižu cenu, reši da je snizi za još nekoliko centi.

Ako Vogam dođe.

Ali Vogam nije došao.

Ni posle jednog sata. Ni posle dva.

Rančer uđe u kuću i zastade na vratima, a miris jela iz kuhinje mu zagolica nozdrve.

Devojka se približavala hodnikom

noseći u ruci veliki poslužavnik. Posrnula bi da je nije rančer pridržao.

— Vi sigurno hoćete da večerate ovde, mister Dženkins — upita ga ona pocrvenevši.

— Imao sam nameru, Dženi — preseče je ljutito stari — ali me je glad prošla.

Dženkins je pomogao devojci i pošao prema vratima koja vode u trpezariju.

Svi stolovi su bili zauzeti. Čuo se žagor i zvuket kašika i noževa. Para se širila okolo i obrazovala beličast oblak. Prozori su bili orošeni.

Iza širokog šanka stajao je gostioničar. On je rančera odmah opazio ali je sagnuo glavu i nastavio posao praveći se da ga ne vidi.

Oven Dženkins bi se rado okrenuo i otišao jer je bio ponosan ali moralo se živeti.

Gostioničar je bio jedini čovek koji ga je do sada održavao u životu kupujući od njega krompir.

Šta se dogodilo? To Dženkins mora da dozna.

Progurao se između stolova do šanka.

— Mister Vogam!

Gostioničar podiže pogled. Izgledao je kao da će mu buljave oči ispasti iz duplji.

— Ah, Dženkins, vi... da, rekla mi je devojka. Ali, vidite, prezaposlen sam otkako mi je žena bolesna. Znate li da je otišla u Anakundu? Upravo je ovde bio jedan poznanik iz Anakonde i on je nešto poneo za nju. To je vrlo lepa bolnica. Sasvim nova, sagrađena od kamena. Dženi i ja smo bili prošle nedelje tamo...

Iako rančer nije izustio ni jednu reč, gostioničar je zastao u sred rečenice i pogledao u lice staroga, koji

je tu stajao kao skamenjen. Gostioničar pređe rukom preko oznojenog potiljka, nagnu se preko šanka i počeo da ga briše ispred Dženkinsa.

Na svoje bezgranično čuđenje rančer začu njegov šapat:

— Dođite kada padne noć na zadnja vrata dvorišta. Uzeću nekoliko vreća krompira...

Rančer nije odgovorio ništa. Okrenuo se i izašao.

Kao omamljen stajao je napolju na tremu, a pogled mu je odlutao niz ulicu.

Šta se ovde dogodilo?

On to nije mogao da shvati.

Da li je Vogam poludeo? Zašto zahteva da mu noću donosi krompir na sporedna vrata kao da je on bandit.

Šta treba da radi?

Svoju odluku da odmah napusti grad je odbacio. Kako može da ode iz grada sa tovarom? Kuda treba da ga odnese? Ponovo na ranč?

Ni u kojem slučaju. On mora da ga proda, ne za nekoliko centi jevtinije, već za svaku cenu koju je gostioničar voljan da plati.

To je bila gorka stvarnost.

Evo dokle je stigao posle tri decenije teškog rada: do trgovca-prosjaka, do bednika kome će samo iz samilosti kupiti njegovu robu.

Dženkins ode do svojih kola, rešen da čeka noć.

Iz jedne sporedne ulice pojavi se jahač. Bio je to momak tridesetih godina, srednjeg rasta i širokih ramena. Na njegovom bledom licu isticala su se široko razmaknute jagodice, tako da je oko nosa bilo duboko udubljenje i lice je izgledalo kao da je zgnječeno. Oči su mu bile sive i hladne, čelo pravo, a obrve smeđe i guste. Nos je imao kratak i širok i

tanke usne na uglovima spuštene. Siljata brada bila mu je jako isturen napred.

Čovek je nosio sivi šešir i odelo čije su ivice revera i džepova bile ukrašene tamnoplavom trakom. Uz belu košulju sa riševima nosio je tamnoplavu svilenu kravatu. Čizme su mu bile nove i sa visokim potpeticama.

Jahao je rasnog konja, zelenka, upadljive lepote. Bio je sedlan na teksaški način.

Čovek na konju bio je Džek Halbom, sin velikog odgajivača stoke. Naravno, nije bilo čoveka u celoj pokrajini koji nije poznavao ovog nagizdanog čoveka.

I Dženkins ga je poznavao. Ali se pretvarao da ga nije video i da je zauzet oko kola, sve dok nije morao sa besom da utvrdi da je topot konja umukao.

Jahač se, dakle, tačno iza njega zaustavio. Hteo ne hteo, morao se Dženkins uspraviti.

Džek Halbom, kako se rančeru učinilo, pogleda sa prezirom na njega.

— No, stari, kako stoje stvari?

— Helo, mister Halbom — odgovori Dženkins ljutito.

Naglasio je ono „mister” i to mladiku nije promaklo. Podrugljivo se iskezio i nastavio promuklim glasom:

— O! rajt, ovde i mali kupusar hoće da bude mister. Što se mene tiče, ja sam duša od čoveka. Sa mnom možete da razgovarate, Džen... mister Dženkins. Ali ako bi ste jednom otišli u Teksas vi biste se začudili. Kod nas je samo jedan mister, razumete li?

— Ne sasvim, mister Halbom — odgovori rančer besno. — Za mene je svaki častan čovek mister.

— Ah, dobro, radujem se što me smatrate časnim čovekom.

Mladić kliznu iz sedla, izvadi iz džepa cigaru i još jednu koju pruži rančeru.

Kako bi rado Dženkins povukao nekoliko dimova ali je ipak odbio.

Džek se nasloni na konja i prekriži noge. Svojim sitnim i prodornim očima posmatrao je rančera i njegova kola.

— Hej, šta vidim! Doneli ste krompir u grad! Dodite odmah ovde preko u Montana-salun. Krompir im je potreban. Koliko vreća imate? Sedam, osam, devet, po pedeset centi za vreću... To ću ja udesiti.

Ispjunuo je komadić duvana, koji mu se zalepio za usne i okrenuo se. Dugim tromim korakom uputi se salunu.

Nekoliko minuta kasnije pojavio se mladić na tremu sa jednim malim čovekom, opasanim keceljom i tako glasno počeo da govori da ga je mogla čuti cela ulica:

— Tu su vreće. Istovari ih i odmah plati! Jasno?

Čovek sa keceljom klimnu glavom i pogleda za gazdom koji je odgurnuo krila pokretnih vrata i nestao u gostionici.

Dženkins okrete leđa salunu i ponovo se zaposli oko kola. Onda začu korake iza sebe.

Bio je to poslovođa Montana-saluna, Mali čovek, pošto je obrisao ruke o kecelju, progundao:

— Vozite do dvorišne kapije, mister Dženkins.

Rančeru je na vrh jezika bio lju-titi odgovor ali se uzdržao.

Šta je bilo sa Vogamom? Da li bi on uopšte došao i nešto kupio? I

ako bi kupio, koliko bi to bilo i po koju cenu?

Sve sama pitanja. Činjenica je bila da Džek Halbom nudi pola dolara za vreću.

Dženkins uze uzde i povede konja za poslovođom.

Četvrt sata kasnije rančerova kola su bila prazna a on je u džepu imao novac.

Poslovođa saluna stajao je na vratima sa ključevima u ruci — hteo je da zatvori.

Pre nego što se popeo na kola, Dženkins upita:

— Kako to da vi čekate na krompir. Zar vas Kromvel tako loše snabdeva?

Poslovođa podiže obrve.

— Čekamo? Čoveče mi imamo pune džakove. I još po ovakvoj ceni! Kromvel nam ga daje po četrdeset centi. Ja ne razumem Džeka...

Vrata su se zalupila i ključevi okrenuli u bravi.

Oven Dženkins sedeo je u kolima i zurio u sjajna leđa svoga konja.

Kako je to moglo da se desi? Šta je mali čovek rekao? Oni imaju pune džakove i ne može da shvati svog gazdu?...

Da li to treba da znači da im krompir nije potreban? Da je Džek Halbom uzeo krompir samo zato jer je znao da Vogam više neće da ga kupi? Zašto ga je uzeo?

Stari rančer je video samo jedno objašnjenje. Hteo je da ga ponizi. Hteo je da mu da milostinju. Da mu pokaže: ti si ništavilo, izbrisano sa spiska živih. Tebi više niko ne kupuje tvoje krompire. Ja sam ti ih iz samilosti kupio.

Pedeset centi mu je dao Džek, iako od Kromvela može da dobije vreću za deset centi jeftinije!

Sin rančera ga je teško ponizio.
Verovatno sada sedi unutra i priča o svom velikom delu.

Kada je stari podigao glavu ugledao je pred sobom na trému par blistavih čizama, sive pantalone, kaput ukrašen trakom i najzad nepomično lice Džeka Halboma.

— No, mister, jeste li zadovoljni?
— upita ga on sa ciničnim osmehom.

Dženkins steže uzde. Nekoliko sekundi sedeo je ukočen i bez reči a onda je sišao i prebacio uzde preko grede ispred trema. Teškim korakom pođe uz stepenice.

Stao je tik uz mladog čoveka i pogledao u njegove sive oči.

— Mislim da ćete vaš novac uzeti natrag, Džek Halbom, i reći momku da ponovo natovari vreće na kola.

— Ah, to mislite? Žao mi je, Fred je zauzet poslom u kuhinji, a naše sluge imaju druga posla a ne da istovaruju i utovaruju vaš krompir.

— Šta to znači?

— Znači da mi ne volimo da radimo sa ljudima koji ne znaju šta žele!

Dženkins tako jako steže usne da se na njima pojavila bela brazda.

Halbom baci nedopušenu Virdžiniju na ulicu.

— Hajde da popijemo nešto, Dženkins.

— Mister Dženkins! — prodera se mali rančer. — A pogotovu za vas, mister Halbom.

Mladić se kezio.

— Vi ste smešni čudak, Džen... mister Dženkins. Što se mene tiče — dakle, mister. Ja nisam svađalica. Mogu da vas oslovljavam i sa doktore ili sa ser. Samo morate biti ljubazni i reći mi. Ja nisam nečovek. Što se mene tiče, ja mogu svakoj gladnici da kažem vaše lordstvo ili

vaša visosti. Ja sam Teksašanin, slobodan čovek i...

— Zašto ste kupili moj krompir?
— promrsi rančer kroz zube.

Džek Halbom se nasmeja široko.

— Vi me zasmekavate Dženkins... mister Dženkins. Zašto ste došli u grad? Da prošetate vaše krompire? Hteli ste da ih prodate i to ste učinili.

— Hoću da znam zašto ste ih kupili?

— Zašto nije trebalo da ih kupim? Jesu li kvarni ili nešto drugo?

— Ne okolišajte, Džek Halbom. Ja hoću da znam zašto ste vi baš od mene kupili krompir i povrh svega po ceni koju inače ne plaćate.

— Otkuda to znate?

— Fred mi je rekao da Kromvel uzima samo četrdeset centi za vreću.

— Može da bude. Ali zato Kromvel prodaje đubre. A sada je dosta, čoveče. Popijmo po jedno piće.

Još uvek ljut, Dženkins je ipak dozvolio da ga Halbom ugura u salun.

Stali su uz šank.

Halbom mu gurnu jednu čašu upola napunjenu viskijem.

Dženkins samo srknu iz čaše jer je znao šta bi značilo kada bi piće odbio. To bi bila uvreda.

Halbom ga je merio hladnim pogledom.

Dženkins je u tom pogledu video počsmeh.

— Znaite šta, čoveče, sada ćemo u znak pomirenja da odigramo jednu partiju karata. Eno, tamo je jedan sto slobodan.

On povuče za rukav Dženkinsa, koji se opirao i pođe prema malom, zeleno presvučenom stolu za kojim su bile postavljene samo dve stolice.

Oni su seli.

Dženkins opazi da je konobar doneo njegovu čašu sa šanka i spustio je pored njega.

— Fred, donesi nam karte — doviknu Džek.

Ovaj klimnu glavom, nestade i brzo se vrati natrag sa novim kartama.

Halbom je mešao karte bez ijedne reči, a onda ih gurnuo prema Dženkinsu.

Rančer je mehanički presekao karte.

On uistinu nije imao nameru da igra pokera i celo vreme se pitao kako je uopšte došlo do toga da sa ovim čovekom sedi za kartaškim stolom i da pored njega stoji čaša viskija...

Halbom je podelio karte.

Bez razmišljanja ih Dženkins uze i odigra.

Halbom je prvo deljenje izgubio. Isto tako i dva sledeća a onda je udario pesnicom o zeleni sto.

— Za sledeću rundu polažem zlatnik!

To je bio iznos od dvadeset dolara u zlatu!

Sada hoće opet da me ponizi, opet da me uvredi, prošlo je kroz glavu malog rančera. On tačno zna da imam samo četiri i po dolara u džepu. Novac koji mu je dao za krompir.

Halbomove reči su to i potvrdile:

— Mi nećemo preterivati. Vi svakako imate četiri dolara u džepu! Ja stavljam isto toliko.

Četiri dolara! Upravo onoliko novca koliko je Dženkins dobio.

Da li je to bila namera Džeka Halboma?

Najverovatnije. Na jednom je Dženkinsu bilo jasno kao dan da mora tako da bude i nikako drugačije.

Hteo je da ga upropasti. Prvo da ga ponizi, a onda iskoristi. To je bilo tipično za mladića. To je bio njegov stil!

Ali Dženkins je imao tvrdnu seljačku glavu i nije ni pomišljao na to da se sada preda.

— Ol rajt! — začu se njegov prigušen glas.

Nekolicina gostiju prišla je stolu da posmatraju igru koja je brzo tekla. Tiho su klizile karte po zelenoj čoji.

Halbom je opet izgubio.

— Osam dolara! — povicio je ulog još uvek sa osmehom na usnama.

Izgubio je i ovo i još par sledećih deljenja.

Uzviknuo je: — Pedeset!...

To je bilo više nego što je Dženkins imao. Ali nije odustao.

I sledeću igru izgubio je Halbom.

— Sto dolara!

Halbom je hteo da se digne.

Teška Dženkinsova pesnica spusti se preko stola na mladićevu ruku.

— Sedi tu, dečko. Ti si mlađi i nećeš odlučivati kada će se prekinuti igra. Moj ulog je hiljadu dolara!

— Hiljadu?

Halbom podiže obrve.

— Gde je novac?

U očima malog rančera sevnula je munja.

Halbom odmahnu rukom.

— Ol rajt, čuli ste: svaki po hiljadu!

Halbom je izgubio.

Kapljice znoja izbile su mu po licu ali on se i dalje cerio.

— Pet hiljada! — uzviknu on.

— Gde je novac? — ponovi Dženkins pitanje koje je njemu ranije postavio rančеров sin.

— Fred, papir i mastilo — prodera se Halbom.

Kada mu je Fred doneo on je napisao priznanicu na pet hiljada dolara.

Priznanica je posle nekoliko minuta prešla u ruke malog rančera.

— Deset! — uzviknu Halbom.

Opet je napisao jednu priznanicu. Ovog puta izgubio je Dženkins.

Dženkins oseti kako mu izbijaju znoj po čelu. Polako je zavrteo glavom.

— Već sam rekao, mladiću, vi nećete prekinuti igru. Ali mogli bi sada da odredimo koliko ćemo deljenja još odigrati.

Halbom pogleda u ljude oko stola a onda se obrati Dženkinsu:

— Oj rajt, još pet igara.

Dženkins napisa priznanicu na preko deset hiljada dolara. Ako proda ranč jedva da bi više imao. Kad bi morao da napiše još jednu priznanicu bio bi varalica.

Ubitačan poker u dvoje, najpaklenija igra koju je zapad znao, nastavljen je sa sve većim ulozima.

Niko nije pitao da li je sedokosi mali rančer Oven Dženkins uopšte imao šta da uloži.

Imao je! Posedovao je priznanice svoga protivnika.

Kod četrdeset hiljada zastade Dženkins i pogleda u oznojeno lice svoga partnera.

— Ovo je poslednje deljenje, Dežk?

Halbom ga pogleda i klimnu glavom.

— Oj rajt, onda neka bude šezdeset...?

Dženkins odmahnu glavom i ironičnim glasom odgovori:

— Držimo se pravila igre, Džek Halbom. Bilo je četrdeset — sada sledi osamdeset!

Halbom uze čist papir. Pero zaskripa. Kod poslednje nule napravio je veliku mrlju.

Dženkins je ostale priznanice pocepao.

Halbom je gledao rasejano.

— Hoćete li jedno piće, Džek Halbom? — upita Dženkins glasom sa jedva приметnim treperenjem. Naime piće bi celu igru poništilo!

Halbom se zagleda u svog protivnika i odlučno odmahnu glavom.

— Vi ćete mi dugovati osamdeset hiljada dolara, mister Dženkins.

— Kako hoćete, mister Halbom.

Halbom je napisao priznanicu na preko osamdeset hiljada dolara.

Pre nego što je potpisao spustila se preplanula šaka rančera na njegovu ruku.

— Da podelimo igru, Halbom. Četrdeset hiljada je dovoljno da upropasti i vas i mene.

Dženkins bi bio mrtav čovek da je izgubio dvadeset, čak samo i petnaest hiljada dolara. Deset, najviše dvanaest hiljada dolara bio je vredan njegov ranč sa nekoliko goveda.

Kakva ludost! Hazard!

Šta bi kazala Meri kada bi došao kući i rekao joj da je sa Džekom Halbomom izgubio četrdeset hiljada dolara?

To ne može ni da zamisli.

Nekoliko trenutaka mu se vrtelo u glavi.

— Ne! — glas Džeka Halboma trgnuo ga je iz njegovih misli.

Jedan stari čovek u kaubojskom odelu položi koščatu ruku na mladićevo rame.

— Gazda, pristanite. Biće dovoljno da bude gotov.

Halbom je slušao pažljivo glas, ali se videlo da se ne slaže.

Kauboj nastavi:

— I on može da dobije!

— On? — prodera se Halbom. — Nikada! Sada je gotov. Mrtav čovek. Svi njegovi pašnjaci pripašće Halbom-ranču, njegove kuće, ambari, konji, goveda...

Kauboj progunda:

— Vaš otac bi dao najviše trideset za to.

— I onako sam ih prokockao — zapenušio je mladić.

— Igrajte upola! — opomenu ga kauboj još jednom. — Ako izgubite i za vas će to biti osamdeset hiljada dolara, gazda.

— Da izgubim? — van sebe od zaprepasćenja okrete se Halbom svom goniču stoke.

— Klif, šta bulazniš? Ja ne smem ni četrdeset hiljada dolara da izgubim! Ne smem da izgubim ni jedan dolar. Šta mislite da bih inače dva puta ustajao da kupim od ovoga kupusara njegov krompir? On je morao da sedne za kartaški sto. Za to je siromašku bio potreban novac. Imao ga je iako je to bila samo suma od četiri i po dolara. Morao je da poveća do ovolike sume. Ali ja nisam nečovek. On je gotov i sa četrdeset hiljada — završio je Halbom, napisao novu priznanicu i gurnuo je na sredinu stola. Srce mu je tako jako lupalo da ga je osećao u grlu.

Dženkins je sedeo mirno na svom mestu.

Opet su karte tiho zašuštale na zelenoj čoji. Ljudi oko stola posmatrali su partiju ne dišući.

Gotovo!

Na stolu su ležale nesrećne karte za rančerovog sina.

On je izgubio. Četrdeset hiljada dolara.

Od čoveka koga je hteo da upropasti.

Bio je nesposoban da ustane.

Dženkins je zurio u svoje ruke. Ni on nije bio u stanju da se pokrene.

Stari kauboj uze priznanicu sa stola i gurnu je u Dženkinsov džep.

— Vi ste dobili, mister Dženkins. Četrdeset hiljada...

Ove reči kao da su iz daljine doprle do ušiju rančera. Još nekoliko minuta sedeo je tako, a onda ustade. Kao omamljen otišao je do šanka i izvukao jedan dolar.

— Da platim...

Barmen odmahnu rukom i reče promuklim glasom:

— Gazda je častio...

Sedokosi rančer izađe teškim korakom napolje, opusti uzde i pope se na kola.

— Hej, Dženkins!

On okrete glavu i ugleda Vogama koji je izlazio iz krčme.

— Meni su potrebni vaši kromp...

Dženkins puknu prstima i konj krenu kasom.

Vogam je stajao sa podignutom rukom i gledao za njim. Tek sada primeti da su kola prazna.

Polako je rančer poterao kola iz grada.

Bila je već noć kada je stigao kući.

Žena ga je čekala na vratima sa lampom u ruci.

— Jesi li doneo novac?

— Da.

— Znači da si kupio i so i zetjin...

Oven Dženkins odmahnu glavom.

— Ne, Meri, zaboravio sam.

Žena ga pogleda preneraženo. Za četrdeset godina njihovog braka nije se nijednom desilo da njen muž nešto zaboravi!

— Igrao sam poker — reče on i ispregnu konja.

Žena je zamucala:

— Ti si igrao poker?

Čovek je odveo konja u staju, a kola odvuкао ispod nastrešnice. Ona je ušao u kuću i skinuo čizme.

— Biće hladno — reče natmuren. Žena klimnu glavom i pogleda ga ispitivački. Šta je to najednom sa njim? Zaboravio je da donese so i gas za lampu i mesto toga je igrao poker!

Donela je večeru.

Čovek je sedeo za stolom i gledao odsutno i nemo u tanjir. Ni jedan zalogaj nije mogao da proguta, pa ni mirišljavi čaj nije dodirnuo.

Možda je bolestan, pomisli njegova žena brižno.

Na peći je ugrejala crep, odnela ga u susednu sobu i stavila u njegov krevet.

Ali Oven Dženkins nije napuštao svoje mesto za stolom. Ostao je tu do pola noći i kasnije.

Oko dva sata po ponoći žena je ustala i zatekla ga u mračnoj kuhinji. Upalila je lampu i prodžarala vatru, a onda je ponovo otišla da legne.

Tek mnogo kasnije ustao je Dženkins i otišao u sobu da legne.

Ali nije mogao oka da sklopi.

Šta se to dogodilo?

On se sreo sa Džek Halbomom. Ne slučajno.

Dendi je iznenada zaustavio svog konja pored njega. Trgovac je pošao napred.

Onda su se našli kod šanka. Pili su.

Kako su u stvari stigli do malog, zelenog kartaškog stola? Od tog trenutka mu je sve bilo sasvim nejas-

no. Kako je konačno došlo do onih ludih uloga nikada neće shvatiti.

Oven Dženkins zavuče ruku u džep od kaputa. Njegovi prsti napipaše papir na kome je Džek Halbom napisao neverovatnu sumu: 40.000!

U zbrkanom krugu igrale su brojke u njegovoj glavi.

Da je prestao kod deset hiljada sada bi bio prosjak.

A šta je ovako? Ni bogatiji ni siromašniji nego ranije.

Četiri dolara i pedeset centi je dobio. Veliki novac za ubogog đavola!

Četiri dana kasnije, dok je Dženkins bio u koralu, ujahao je u dvorište Bili Henderis, jedini sused koji je još ostao.

— Helo, misis Dženkins! Kako ste? Blagi bože, ovde je još uvek sve po starom.

— Zašto ne bi bilo? Zašto vas to čudi? — upita žena u brizi koja je od one večeri nije napuštala.

— Znaite, posle onog što se dogodilo...

Žena podiže glavu.

— Šta se dogodilo, Bil? Recite mi!

Čovek je trljao grubu bradu.

— Da, ali... Oveni, gde je Oven?

— U koralu.

Ona pride njegovom konju i uhvati se za kolan. — Bile, vi ćete mi reći šta se dogodilo?

Strah se ogledao u njenim očima.

— Zar vam Oven nije ništa pričao?

— Ne!

— Da je igrao karte...

— Da, to mi je pričao ali ništa više.

— Onda vam je sve ispričao!

Žena oseti jezu na leđima. Najednom je poverovala da je shvatila. Njen muž je igrao i izgubio.

Mnogo izgubio. Možda sve... jer sused se osvrtao i bio začuđen kada je utvrdio da se na ranču ništa nije izmenilo. Da, mora da je to: Oven Dženkins je prókockao sve što je imao.

Prigušenim glasom je upitala:

— Sa kim... se kartao?

Pre nego što je sused, odgovorio ona je to znala.

— Sa Halbomom, sa mladim Halbomom...

Henderis je već davno bio odjahao kada je žena pošla u koral.

Nije videla muža pa se uplašila kada ga je najednom opazila pored sebe. Stajao je kod ambara.

— Oven!

— Ženo?

— Kada ćemo ići?

— Kuda?

— Ja ne znam kuda...

Čovek izvadi lulu iz džepa i stavi duvan u nju.

— Konj i kola nisu više naši? — upita žena drhtavim glasom.

Čovek kresnu palidrvce o zid ambara.

— Konj i kola? Kako to misliš?

— Zar nisi izgubio konja i kola?

— Izgubio?

— Sa njim...

— Sa kim? — upita on muklo.

Žena se zagrcnu jer se uplaši od njegovog glasa.

— Bili Henderis mi je rekao da si igrao karte sa Džek Halbomom.

— Ja sam ti odmah ispričao da sam se kartao.

— I?

— Šta i?

— Šta nam je ostalo?

— Ja te ne razumem, ženo.

— Ti si izgubio...

— Izgubio? — nasmeja se on i povuče jedan dim. — Da, Meri, tačno,

u jednom trenutku sam gubio deset hiljada dolara...

— Žena se zatetura prema zidu i stavi ruku na usta.

— Oven... onda smo sve izgubili! Konja i kola... Moraćemo peške da odemo odavde... Toliko ne вреди sve što imamo. Ne bi našao jednog čoveka koji bi ti dao deset hiljada za ranč.

— Ti zaboravljaš da cene skaču, čuo sam to u gradu.

— Oven, dovoljno je što si navukao nesreću na nas. Ja te razumem, ti si to učinio u očaju. Hteo si da izazoveš sudbinu. Ali sada nemoj da zbijaš šalu. Otići ćemo odavde siromašniji nego što smo došli.

— Meri, ti... ti si u zabludi. Ja nisam ništa izgubio.

— Deset hiljada — jauknu ojačena žena.

— Prvo... prvo je bilo, rekao sam, deset hiljada.

Žena ga pogleda preneraženo.

— Ti si više... još više izgubio? Oven, više nego što možeš da vratiš? Oven, onda si ti prevario!

— Na kraju smo igrali u četrdeset hiljada.

— Na kraju... četrdeset hiljada — zamuca žena.

— On je tako hteo.

— Ali čoveče, baciće te u zatvor za dužnike, dole u Anakondi. — Žena ga zagrli čvrsto. — Ti ćeš morati da dirinčiš za dug. Čitav život neće biti dovoljan za to. Ni onda ako i ja radim.

Čovek je pogleda u oči i naglo upita:

— Da li bi radila sa mnom, Meri?

Ona klimnu glavom i promuca: — Naravno.

Čovek položi svoje grube, izrađene ruke na njene.

— Ništa nisam izgubio, Meri. Ni jedan cent. Naprotiv, nešto bi trebalo da dobijem. Ali... od toga nema ništa, jer ni on nema novaca.

— Šta bi trebalo da dobiješ? — upita ga žena promuklo.

Čovek se nakašlja a onda joj ispriča o svojoj poseti Yogamu.

Žena se namršti.

— Krompir nije on uzeo? Ali ti imaš novac?

— Halbom ga je kupio.

— Halbom? — upita ona ne verujući. Nije mogla nikako da shvati da je upravo najveći neprijatelj njenog muža kupio krompir koji nikada od Ovena nije hteo da preuzme ni po koju cenu.

— On je hteo da me uvuče u igru da povрати novac koji mi je dao a i mnogo više. Očigledno je bacio oko na ranč.

— Na ranč?

— Da, on za Halboma više vredi nego što mi to i slutimo. Jedan njegov kauboj je rekao da vredi za njih trideset hiljada dolara.

Žena je zavrtila glavom.

— Ništa ja ne razumem. A šta si dobio?

— Vrlo mnogo kada bih dobio. Ali neću dobiti jer je on lažljivac i jer on nema taj novac.

— Koliko?

— Mnogo!

— Pedeset dolara?

Rančer se nasmeja glasno.

— Četrdeset hiljada!

Žena se zanese od zaprepašćenja.

— Oven, zašto me tako prepadaš?

Lice čoveka bilo je ozbiljno.

— To je istina, Meri. Evo priznanice.

Žena začkilji očima i poče da čita:

— Ovim izjavljujem da dugujem

mister Oven Dženkinsu 40.000.— (četrdeset hiljada) dolara koju sumu sam izgubio na kartama.

Dežk Halbom, 4. oktobar 1883. godine.

Dramond, Granit pokrajina, Montana.

Žena je zurila u izgužvan komad papira.

— Šta ćeš da uradiš sa priznаницom, Oven?

— Ništa... — pa nastavi:

— Baci je! — Spali...



Mali rančer Oven Dženkins nije se prevario. Sa Halbomovog ranča niko nije došao da mu plati dug. Ali zato je posle dva dana ostao bez vode.

On je izveo svog riđana iz staje, uzjahao ga i poterao levom stranom uz potok.

Tamo, na mestu gde se ranije odvajao u dva kraka, bio je zatrpan. Kamenje i zemlja bili su nabacani u korito.

Rančer je dobro osmotrio ustavu koja je poterala vodu prema stenama. Sjahao je, izvadio alat i bacio se na posao.

Najednom odjeknu pucanj.

Metak mu zbaci šešir sa glave.

Preplašen, on iskoči iz vode, potrča konju i skoči na njega.

Čekao je mrak i pošao natrag.

Bilo mu je potrebno sat i po vremena dok se probio kroz nasip.

Vratio se na ranč vrlo umoran.

Sledećeg dana predveče primetio je da potok ima sve manje vode.

Ovog puta uzeo je staru vinče-

sterku. Kada je žena to videla, osetila je kako joj se grlo steže.

— Oven!

On je već bio u sedlu. Okrenuo se. U očima mu se ogledao prkos i odlučnost. Ovog trenutka bio je onaj isti nepokolebljivi čovek koji ju je pre više od četiri decenije venčao u jednom malom irskom selu u zapadnim brdima.

— Ostani kod kuće, Oven!

— Ne. Ja odlazim.

— Ako uzmeš pušku doći će do puškaranja, a ako oni pucaju ti si mrtav!

— Ako treba da umrem, Meri, tu se ne da ništa izmeniti. Ja oдавde ne mogu da odem. Ovde, u ovoj zemlji je sva moja snaga, sav moj život. Nigde drugde. Iduće godine ću imati šezdeset godina i ne mogu da odem oдавde i da na nekom drugom mestu počnem sve ispočetka kao da imam tek četrdeset. Ovde živim i moram da se borim za ovu zemlju. Pošto me na to prisiljavaju, moram to da učinim uz pomoć oružja!

On podiže uzde i odjaha.

Uveče se nije vratio kući. Žena je, lica iskrivljenog od bola, celo vreme bila na prozoru i piljila u mračno dvorište.

Čim je svanulo krenula je prema potoku.

Kada ga je iz daleka opazila da radi u rečnom koritu, zastala je.

Tada najednom pade na tvrdu zemlju.

Možda je rančer čuo tup udarac, možda ga je ona pozvala, bilo kako bilo on je potrčao i u trku skinuo pušku sa leđa i uzeo je u desnu ruku.

— Meri...

Kada je otvorila oči, pogledala je

u visoke vrhove jela, a onda tek u lice čoveka na čijem čelu se videla krvava mrlja.

— Ti si ranjen...

— Nije ništa ozbiljno. Samo... nisam još bio gotov sa poslom.

— Ko je to bio?

— Ne znam. Bilo je već mračno tako da ga nisam mogao prepoznati. Sledećeg dana odvezli su se u grad. Dženkins zaustavi kola ispred drvene kuće na kojoj je stajala, od vre mena izbledela, tabla „Šerifska kancelarija“.

Čovek sa zvezdom bio je star oko pedeset i tri godine, visok, krupan i sa glavom koja je neodoljivo podsećala na bivola.

— Hej, Dženkins, šta je novo?

Rančer ga obavesti o događaju na potoku.

Šerif Ben Sviling podiže široka ramena.

— To je čudna priča, Dženkins...

Obećao je da će sledećeg dana doći do njih.

Ali on nije došao. Ni tog dana ni sledećeg.

Dženkins je ponovo pošao u grad.

Ali nije stigao do grada. Na tričetvrt milje od grada oborio ga je sa boka kola jedan metak iz puške.

Satima je ležao na zemlji.

Došao je sebi tek od noćne svežine. Uspravio se i uspuzao na bok.

Doktor Džonson je razrogačio oči kada je pred svojim vratima ugledao ranjenika.

— No, Dženkins, šta se to dogodilo...

Dženkins nije bio smrtno ranjen, ali tako teško da je tek idućeg dana mogao da ode kući.

Pratio ga je šerif. Kada ga je dovezao na ranč, obećao mu je da će doći na potok.

Sledećeg dana opet nije bilo vođe za Dženkinsa.

Iako se osećao vrlo loše, osedlao je konja i odjahao.

Gotovo jedanaest milja bio je udaljen Halbom-ranč. Stići će tamo oko dva časa.

U sedlu se održao zahvaljujući samo ledenom vetru. Hladnoća je ovom brđaninu ulila novu snagu. Sa gvozdеном odlučnošću jahao je dalje.

Kada je bio udaljen jednu milju od dvorišta Halbomovog ranča zaviždao je metak sa jedne uzvišice.

Dženkins kliznu iz sedla i zgrabi pušku smrznutim rukama.

Polako obiđe brežuljak i opazi kroz grmlje senku jednog jahača.

— Izlazi! — uzviknuo je gromko.

Umesto da ga posluša, revolveraš ispali u njegovom pravcu još jedan hitac. Metak okrznu rančevu levu butinu.

Rančer podiže pušku i pucanj odjeknu preko obronka.

Prodoran krik bio je odgovor.

Dženkins pođe prema mestu gde je bio jahač, ali onda začu konjski topot koji se udaljavao.

Revolveraš je otišao.

Nešto posle dva časa Dženkins je ušao u široko dvorište Halbomovog ranča, u kojem je bilo više kuća.

Jedan mlad kauboj mu se približi.

— Šta hoćete ovde?

Irac ga odmeri ledenim pogledom.

— Idi gazdi i reci mu da hoću da govorim sa njim.

Kaubojevo lice dobi preteći izraz.

— Još jednu reč, stari, pa ćeš gđno proći.

— Reci tvom gazdi...

Crvenokosi mladić zgrabi munjevito rančera za levu nogu, povuče

ga sa konja i baci ga o tvrdu zemlju.

Rančer je ostao da leži omamljen.

Kada je otvorio oči, ugledao je tvrdo, bezizrazno lice Lestera Halboma.

— Dženkins? Šta tražite ovde? — upita odgajivač stoke suvo.

— Dženkins? Šta tražite ovde? —

— Halbom, moram da govorim sa vama.

— O čemu? — upita rančer.

— O ustavi u mojem potoku...

— O tome smo već razgovarali. Vi me zadržavate, čoveče!

Ali ovog puta Dženkins je bio istrajniji. Rekao je sve što mu je ležalo na srcu. Ispričao je i o podmuklom napadu ali o dugu mladog Halboma nije rekao ništa.

Halbom se namrštio.

— Dobro, izdaću naređenje nadzorniku da se to ne ponovi.

Dženkins mu je poverovao i otišao kući.

Bio je iscrpljen u tolikoj meri da je posrtao kada je sutradan ustao iz kreveta.

— Moraš da ostaneš u krevetu — rekla mu je žena.

— Ako ostanem da ležim, sve će stati.

Otišao je, kao i obično, na bunar, oprao se ledenom vodom a onda seo da doručkuje.

Sve se odigralo pred njegovim očima. Morao je da se osloni na sto da ne bi pao sa stolice.

Čuo se topot konja koji su se približavali.

Meri Dženkins je prišla prozoru.

— Ko je to? — viknu rančer.

Žena zabrinuto nabra obrve.

— Lester Halbom — odgovori muklo.

— Je li sam?

— Ne. Sa njim je još pet ljudi. Džek i nadzornik su takođe među njima.

Halbom stiže do vrata. Nije se potrudio ni da zakuca na njih.

Nije ga smetalo što je Irac ostao da sedi. Naravno nije ni primetio da on ne može da ustane.

— Bio sam na potoku. Sve je u redu, Dženkins.

Dženkins se uhvatio za ivicu stola, a nokti su mu se zarili u drvo.

— Dobro je što ste došli da mi to kažete, Halbom.

— Nisam došao samo radi toga, Dženkins.

— Šta još hoćete? — zaškriguta mali rančer.

— Hoću da vam postavim isto pitanje, koje sam vam već jednom postavio: hoćete li da prodate ranč? Naravno, danas moram da naglasim, da samo dve trećine od ranije ponuđene cene mogu da platim.

On tada nije učinio nikakvu ponudu. Oven Dženkins nije hteo ni da čuje ništa o tome.

— Ja ne prodajem, mister Halbom.

Halbom se osloni na vrata.

— Verujem da ćete još razmisliti, Dženkins. Vi nemate više šta ovde da obrađujete.

Irac skoči. Sada više nije posrtao.

— Zašto, Halbom? Zašto ja nemam više ovde šta da obrađujem?

Veliki rančer je ćutao zbunjen i razmišljao šta da odgovori.

— Ja ću vam reći, mister Halbom. Zato što vi tako hoćete. Zato što se nećete smiriti dok ne progutate celu pokrajinu! Zato što hoćete da posedujete, prigrabite sva polja. Zato što ste opsednuti ludilom veličine!

Halbom je pocrveneo od besa.

— Šta vam pada na pamet, čoveče! Ja ću...

— Vi ćete me saslušati, Lester Halbom. Kada ste vi došli ovamo ja sam već dve decenije bio ovde. Dva-deset godina sam se borio za ovu zemlju i taj ulog je dosta veliki da bi pred vama, doseljenim Teksašaninom, ustuknuo?!

— Šta to treba da znači? Hej! Vi me vređate! Teksašanin ste tako naglasili...

— Ćutite, Lester Halbom. Sada ja govorim. Vi ste dosta dugo govorili i vršljali. Biću kratak: vi možete da radite šta hoćete, ja ostajem. A sada odlazite!

Veliki rančer promrsi psovku kroz zube i jurnu napolje. Vrata se sa treskom zalupiše iza njega.

Kad je uzjahao i poterao konja iz dvorišta, dva njegova pratioca se okretoše, podigoše revolvere i ispalili više hitaca u malu rančersku kuću.

Na spavaćoj sobi rasprskale se prozorska stakla.

Grhotan smeh odjeknuo je dvorištem.

Topot konja se udaljavao.

Iserpljen, Oven Dženkins se srušio.

Meri ga je odvukla u spavaću sobu a pod njenim cipelama škripala je srča.



Već posle tri dana bio je Irac ponovo na nogama. Zahvaljujući njegovom snažnom organizmu.

Potok je gotovo presušio.

Oven Dženkins upregnu konja u kola i krenu u grad.

Kada je bio oko tri milje pred Dramondom pripuče na njega. On se baci sa kola i ispruži se na zemlju. Sa istoka su se približavala dva jahača.

Pre nego što su stigli do čoveka na zemlji, odjeknuše dva pucnja iz puške ispaljena iz jednog grma gore na uzvišici.

Ona dva jahača odmah okretoše konje i u galopu odjuriše natrag.

Dženkins se s mukom uspravi i pogleda prema grmu.

Na svoje najveće zaprepašćenje vide kako se iza šipražja pojavljuje jedna žena. Lepa, crnokosa, mlada žena.

Sedela je na vrancu, koji je sada kasao prema Dženkinsu.

Oven Dženkins je klečao na zemlji i gledao jahačicu u lice. Bilo je to sveže opaljeno lice sa tamnim očima, crnom, kovrdžavom kosom i pravilnim belim zubima.

Odlično joj je pristajao beli „stetson“ kao i tamnoplava košulja, svetlosmeđi kožni kaput, priljubljene crne pantalone i crvene čizme sa visokim sarama.

Opasac nije mnogo odgovarao celoj njenoj pojavi. Pogotovu ne vinčesterka 73, koju je devojka držala u desnoj ruci.

Dženkins pređe rukom preko očiju.

— En Kromvel! — ote mu se sa usana.

Devojka je sjahala, izvukla maramicu i njome obrisala krv sa čela čoveka.

— Vi ste ranjeni, mister Dženkins.

— Ne, mis Kromvel...

— Kažite mi En, mister Dženkins, kao i ranije.

Da, ranije, kada je sve što je njegova plodna zemlja davala, mogao

da proda trgovcu Kromvelu, ona je bila za njega mala En.

Ona mu je pomogla da ustane.

Dženkins pogleda u devojku.

— Moram da vam zahvalim, En.

— Ne. Sigurno ne, mister Dženkins. Volela bih da znam ko su one skitnice.

— To ne znam ni ja.

Devojka skloni sa čela jednu kovrdžu.

— Ne bih se mogla zakleti, ali mislim da su konji bili sa Halbomovog ranča.

— Sa Halbomovog ranča? — Dženkins se namršti, iako ga devojčina izjava nije mnogo začudila.

— Da, mislim, jer su životinje, čini mi se, imale sa leve strane utisnuto veliko H. Bila je velika razdaljina, pa nisam sasvim sigurna.

Dženkins se odvuče do kola.

Devojka je uzjahala.

— Otpratiću vas do grada.

— Nije potrebno, En. Nekako ću stići.

— Možda vas banditi negde vreba ju. Ima još tri milje do Dramonda...

Više se ništa nije dogodilo. Stigli su neometano u grad.

Kada je Dženkins zaustavio kola ispred šerifove kancelarije i hteo da se oprostí od En, ona je zavrтела glavom.

— Ja ću sa vama kod šerifa — rekla je glasom kome nije bilo pogovora.

Ušla je sa njim u kancelariju.

Ben Sviling nije napravio prijatno lice kada je ugledao rančera. Enina poseta bi ga obradovala da je došla sama. Ali da li se mogao tome nadati?

— Helo, Dženkins, opet ste ovde! Gde sada gori?

— Da li biste hteli još jednom da dođete i pogledate onu ustavu? — upita Dženkins sa osetnim prebaci-
vanjem u glasu.

— Jahanje do vas bi bilo izlišno skretanje i napravljen zaobilazan put.

— Vi niste ništa našli što bi vam dalo povod da još jednom dođete kod mene?

— Ne, ništa — odgovori nesigurno šerif.

— Jeste li bili tamo gde je ograda na mestu gde se potok račva?

— Ja nisam video nikakvu ogradu ni to mesto gde se potok odvaja — reče šerif sa žestinom.

— Onda ću vam nešto reći — odgovori rančer. — Vi uopšte niste bili gore na potoku!

— Šta to treba da znači? — prasnu šerif.

— To znači da ste me slagali. Da vas moja stvar uopšte ne interesuje. Da smatrate da to nije vredno truda, da svoju dužnost ispunite kada sam ja u pitanju. U moj potok neki ljudi postavljaju ustavu i odvođe vodu tako da moja zemlja, moji pašnjaci sve više propadaju i postaju bezvredni. Moj ranč će propasti! Ubiću...

— Ubiti? — zagrme šerif. — Vi vidite sablasti, Dženkins. Bolje idite doktoru nego šerifu. Nemam više vremena. Vidite i sami da ovde čekaju ljudi koji, verovatno, imaju važnije stvari od vas. — Šta mogu da učinim za vas, mis Kromvel?

Sviling skide šešir i razmahnu široko njime dok se klanjao pred mladom devojkom.

— Došla sam da vam kažem, da sablasti, koje vidi mister Dženkins, jašu konje sa jednog od najvećih rančeva u pokrajini — odgovori devojka vrlo oštro.

Ben Sviling se zagrcnu.

— Kako treba to da razumeš, mis Kromvel — promuća on.

— To treba da shvatite tako da sam ja videla te sablasti, utvare koje su pucale na mister Dženkinsa i da sam ja videla kada je skočio sa kola. Videla sam i to da ga je po čelu okrznuo jedan metak.

— Ah...

— Da, ah. Nadam se, mister Sviling, da nećete zaboraviti da je uskoro opet izbor šerifa. Do viđenja! Ona pruži ruku samo rančeru, a onda izađe braim koracima napolje zvečeći mamuzama.

— Luda mrcina! — prosikta šerif za njom. Ali on bi je ukrotio kada bi postala njegova žena — pomisli.

Dženkins progundā:

— Ona je izvanredna devojka. Samo da ne dobije jednog dana za muža nekog lupeža.

Sviling se namršti i prosikta:

— Šta znači to? Hoćete li da kažete da sam ja lupež? Vi, bedni kupusaru!

Dženkins se uspravi u svojoj svojoj veličini.

— Još jednom ovakvu reč, Sviling, pa ću vas ovom mojom pesnicom oboriti.

Šerif ustuknu.

— Ah, uvreda šerifa! To ćete skupo platiti.

— Ne budite smešni! — Dženkins je već bio na vratima. Pre nego što je izašao dodao je: — Ako sretnem En Kromvel, reći ću joj da u ovoj pokrajini ima mnogo boljih ljudi za nju od onoga koji je smatra za polude lupežu.

— Platićeš mi to, kupusaru — uzviknu Sviling kada su se vrata zalupila.

Oven Dženkins pođe iz grada ne-

svršenog posla. Ovde nije bilo pomoći za njega.

Šerif je bio i slab i komotan. Najverovatnije da se bojavao Halboma.

Pre nego što je izašao iz glavne ulice pade mu na pamet da kod kovača uzme nekoliko gvozdених ексера za potkovice. On okrete kola. Jonas Kenan, u čađavoj kovačnici na drugom kraju grada, dade mu što je tražio.

— Možete drugi put da platite, mister Dženkins.

— Zašto? — iznenadi se rančer.

— Pa, nije hitno.

— Šta treba to da znači? Da li Kenan smatra da je izgubljen? Da li ga je već otpisao?

Čovek, koji se suprotstavio Halbomu, bio je u ovoj pokrajini izgubljen. Tako je to moralo biti.

Dženkins izvuče novac iz džepa i spusti ga na nakovanj. Kovač ga uze bez reči.

Dženkins se pope na kola i potera konja glavnom ulicom.



En je stajala pred visokim, krupnim čovekom, elegantno odevenim. Bili su u njegovoj radnoj sobi.

— Zašto dozvoljavaš, oče, da se tako razgovara sa ljudima? Šerif je obična skitnica.

— En — uzviknu Bil Kromvel za panjen i pređe rukom preko ćelavog dela glave, koji je bio oivičen crnom, sjajnom kosom.

— Ja nalazim da je to strašno, oče, što taj luckasti šerif uobražava da sme tako da razgovara sa ljudima. Ko je zapravo on? Niko. Za mene je on kukavica.

— En — uzбудio se otac.

— Da, kukavica. Kada je Hal Anderson bio ovde sa svojom bandom, gde je bio Ben Sviling? A kako je bilo onog jutra kada se Pet Long ovde pojavio? Jesi li negde video Svilinga? Gde je bio kada je došao Betkers? I Džems Genan, koji je porazbijao sve prozore i ciljao žene i decu. Je li šerif Sviling nešto preduzeo? Sećaš li se onog letnjeg popodneva, kada je u grad došao Majk Hadson?

— Pusti stare stvari, En.

— Danas mi padaju na pamet. Hadson je pucao na staru pralju, na dve male devojčice i jednog mladića. Svi su bili teško ranjeni. Onda se okomio na mene. Znaš li ko mu je običnim rančerskim korbačem izbio revolver iz ruke i pri tom dobio metak u bedro? Ove Dženkins, oče! To neću nikada zaboraviti!

— Ni ja, dete... ali to je bilo davno.

— Za mene to nikada neće biti prošlost, oče. Hadson je izvukao svoj drugi revolver i pucao na rančera. Udarac bičem presecao mu je lice.

— Znam, znam.

— Oče, Ove Dženkins mi je spasio život!

— Ol rajt! Danas si ga izvukla iz škripca i sada ste kvit.

— Iz škripca izvukla? Ti nazivaš „škripac“ kada dva bandita na onako gadan način napadnu nenaoružanog čoveka? Da su videli da je žena pucala ni ja ne bih mogla ništa da uradim protiv njih.

Kromvel se okrete. U njegovim očima boje ćilibara tinjala je vatra.

— Izgleda da si nešto previdela, En. Ja više nisam gospodar u Dramondu. To je sada Lester Halbom! I ko je tako lud da se suprotstavi

Halbomu, taj je izgubljen. Nemoj da se nadaš da ću, mu se ja suprotstaviti.

— Zar ti više nisi gradonačelnik Dramonda? — upita ga devojka.

— Da, jesam, ali on je moćniji.

— To tek treba da dokaže!

— En! — Kromvel je ustao i krupnim koracima išao amo-tamo. — Ja više nisam toliko mlad da bih mogao da započnem još jednu borbu.

— Ni Halbom nije mlađi!

— Ne, ali ima sina...

Kao da ju je neko udario pesničom, devojka je ustukhula i udarila u vrata.

— Dakle, to je! Zato što sam ja devojka. Dobro, tu se ništa ne može. Ali ja nisam manje vredna od tog lafa Džeka Halboma.

— Osim Džeka tu je još i nadzorNIK i njihova cela družina.

— Znaš li ti, možda, manje ljudi koji su ovisili od tebe, koji su ovisni i koje ti plaćaš? Ovde u kući radi šestoro mladih ljudi. U salunu još trojica. U konjušnici petorica. Dole u skladištu njih trinaest. U trgovini rađe dvojica, a opštinski pisar je gorostas. Šta ti nedostaje, Vilijame Kromvel? Samo sin? Lester Halbomu nije ništa bolje sa onim njegovim gizdavcem!

Devojka se okrete i napusti radnu sobu svoga oca.

Vilijam Kromvel nije bio rđav čovek. Ona je to znala. Ali duga borba da se ostvari mir u gradu i borba protiv velikog protivnika Halboma ga je razmekšala.

Trgovac je stajao kod prozora i gledao na ulicu. Sa desne strane dolazila su jedna kola.

Kromvel otvori naglo prozor.

— Mister Dženkins!

Rančer zaustavi kola.

Kromvel mu mahnu rukom i doviknu izmenjenim glasom:

— Imate li malo vremena?

Oven Dženkins podiže iznenađeno glavu i klimnu.

Nekoliko minuta kasnije našao se u kancelariji Vilijama Kromvela.

— Moja ćerka mi je ispričala jednu pravu pravcatu priču o razbojničkom napadu, Dženkins.

— Razbojničkom napadu? Možda bi moglo i da se pređe preko toga kad bi se na taj način nešto izmenilo na stvari.

— Zašto niste došli k meni? Ja sam gradonačelnik.

— Mislio sam da se prvo ide šerifu, a onda tek gradonačelniku.

— Uglavnom je tako, ali u specijalnim slučajevima...

Vilijam Kromvel je pažljivo saslušao Dženkinsa, a onda je rekao slomljenim glasom:

— Žao mi je, Dženkins, što moram da vam kažem sledeće: ja vidim samo borbu ili — predaju. Ako se borite, sve stavljate na kocku.

— Ja u svakom slučaju stavljam sve na kocku, mister Kromvel.

— Tačno, ali lorba sa Lester Halbomom uništava sve. Veliki rančer je kao tornado, koji sve mrvli pred sobom. Zato, mogu li da vam dam jedan predlog, Dženkins? Predajte se! Spremite svoj zavešljaj i napustite ovaj kraj. Kao što ste i došli. Vi ste mu na putu, na putu jačemu...

Pognute glave napustio je Dženkins kuću predsednika opštine.

Dakle, moćni Vilijam Kromvel nije bio u stanju da mu pomogne. On je tražio i našao mnogo izgovora, ali nikako nije mogao da otkrije put i način kako da pomogne rančeru da ostvari svoja prava.

Oven Dženkins je još iste noći od-

jahao uz potok i izvukao iz njega nabacane daske i grede.

Čekao je jutro.

Oko osam časova, kada se već spremao da pođe kući, otkrije on gore na litici jednog jahača.

Dženkins se skloni iza prvog žbuna. Čekao je šta će se dogoditi.

Jahač se vrlo oprezno približavao mestu na potoku gde se pojavljivala uvek iznova ustava.

Dženkins ga je posmatrao iz zaklona i kada se jahač približio na sto jardi, prepoznao je u njemu rančetrovog sina.

Rančer napusti zaklon sa vinčesterkom u ruci.

Zastao je na desnoj strani potoka i ukočenim pogledom gledao prema ogradi.

— Džek Halbom! Mogao sam misliti! — uzviknu on ogorčeno.

Gizdovac preblede, ali se uspravi u sedlu i odgovori:

— Ne znam šta hoćete, Dženkins. Toliko slušam o vašem jadikovanju radi ustave da sam pozeleo da to sam proverim. Ali ne vidim baš ništa.

Dženkins pokaza rukom na grede i daske koje je posle višečasovnog rada izvukao iz potoka i koje su sada ležale na ovoj strani potoka.

— Tu leži sve što ste želeli da vidite, Džek Halbom.

Dendi zazvižda.

— Je li to opet neko vaše uobraženje? Da niste sami dovukli sve ovo ovamo da biste nas okrivili? Da imate šta da pokažete šerifu...

— Kako vam je pao na pamet šerif? Da vas nije on o ovome obavestio?

Džek Halbom otkri karte. On potera konja uz samu ogradu i prosikta kroz svoje požutele zube:

— Gubi se, rančer! I to što brže. Inače ćeš poginuti. A pre nego što odeš ukloni onu prijavu pačavru.

Oven Dženkins stajao je kao okamenjen. Nije verovao svojim ušima. Šta to reče ovaj čovek: da se gubi inače će umreti i mora da ukloni sve ovo što je izvadio iz potoka.

Halbom okrete konja.

Dva dana kasnije bio je Dženkins opet u gradu. Saopštio je gradonačelniku šta mu se desilo.

Kromvel je zabrinuto mahnulo glavom.

— Vratite mu samo tu nesrećnu priznanicu. Onda će vas, možda, ostaviti na miru.

Ovaj savet bio je skoro isto tako strašan kao pretnja rančetrovog sina.

— Mislite li, mister Kromvel, da bi on meni vratio priznanicu da je igra imala drugačiji ishod?

— Možda i ne bi to učinio. Ali to je teško tvrditi...

— On to sigurno ne bi učinio! — prekid ga Dženkins žustro. Bio je već kod vrata kada je dodao: — Osim toga, ja ni nemam više tu priznanicu.

— Dakle, vi je više ne posedujete? Priznanicu na četrdeset hiljada dolara vi jednostavno više nemate.

— Hej, ali suma vam je poznata!

— Svaki čovek u gradu zna koliko je sumu izgubio Džek Halbom.

Šerif je takođe samo podigao ramena.

— Žao mi je, Halbom je najimućniji građanin cele pokrajine. Njegov sin nije nikome do sada nešto nažao učinio. Vi ste, naprotiv, siromašan kupusar...

Irac stisnu pesnice i približi se šerifovom stolu.

— Ne govorite više, Sviling, inače ću moju pretnju da ostvarim.

Sviling, koji do tada nije smatrao potrebnim da ustane, sada skoči i podiže ramena u glumačkoj pozi:

— To je pretnja, Dženkins! Neću-vena pretnja! Ja ću...

Dženkins nije do kraja saslušao kakvu nameru ima šerif. Izašao je i upravo kada je hteo da se popne na kola opazi kod konja mladu En.

Ona mu priđe. Gledala ga je tužnim očima.

— Mnogo mi je žao, mister Dženkins. Bila sam kod Vina Laurensa. Vi znate da je on izašao na ulicu sa puškom u ruci kada ste se vi borili sa Hadsonom. Jedini on je izašao. Ali ni on...

Rančer klimnu glavom.

— Od njega nisam očekivao pomoć, En. Onda je već imao pedeset godina, danas skoro šezdeset.

— Nije već toliko godina prošlo od toga.

— Više od sedam godina.

On se namesti na bok i uze uzde u ruke.

Devojka ga pogleda.

— Šta nameravate sada da uradite, mister Dženkins?

Rančer je gledao niz ulicu. Lice mu je bilo ukočeno.

— Ne znam, En. Kada bih imao četrdeset godina znao bih to sigurno. Ali ovako...



Sledećeg dana uveče u grad je došao Džek Halbom.

Poslao je poslovođu saluna i konobara Freda Kodroja preko kod Kromvela, da dovedu trgovca u salun.

Kromvel se diže, obuče tamnoplavi kaput i uze šešir.

U hodniku je zastao. Kroz zastakljena vrata opazio je svoju ćerku.

— Oče!

— Skloni se s puta, En, to nema nikakve svrhe.

— Oče!

— Pusti me! Ne mogu više da se borim, dete.

— Oče, ostani ovde!

— On je poslao po mene. Čula si da je ovde bio Fred Kodroj.

— Oče, ne smeš da ideš. To bi bio najveći dokaz slabosti. To bi bio kraj!

— Ne preteruj, En. Šta ima u tome ako mu ispunim želju?

— Ne možeš da ideš, oče.

En Kromvel je ovo izgovorila promuklim glasom.

Čovek je stajao pet koraka udaljen od nje i gledao je.

— Hajde, otvori vrata, En. Okani se gluposti!

Hodnikom odjeknu škljocanje oružja.

— To nije glupost oče.

Čovek je zapanjeno gledao u svoju kćer.

— En — začu se njegov mukao glas.

— Oče...

On joj priđe i odgurnu u stranu.

Ona nije imala snage da mu se odupre. Ali kada je otvorio vrata, ona jednim hicem razbi staklo na njima.

Vilijam Kromvel stade kao ukoopan.

Ljudi na ulici su se uplašili, zastali i gledali u njega.

Kromvel oslušnu i pogleda u hodnik. Odatle se čuo tihi jecaj devojke.

— Ako sada odeš, oče, za mene si

kukavica kao i svi ostali koji puze pred Lesterom Halbomom.

Lice Viliijama Kromvela kao da je najednom ostarilo. Vrlo laganim pokretom skide šešir sa glave i okrete se.

Gurnu vrata iza sebe i obrati se gorostasnom crncu koji je dotrčao iz dvorišta kada je čuo pucanj.

— Bes treba da namesti staklo, Sam.

— Odmah, ser.

Crnac se tiho udalji.

Kromvel prođe pored kćerke i uđe u svoju sobu za rad. En je pošla za njim.

Čovek je stao pred svoj veliki hrastov sto i zurio pred sebe.

— I šta će sada biti?

En mu brzo priđe i zagrli ga.

— Pusti mene, oče, da nešto učinim.

Ona je obrisala suze i izašla.

Nekoliko minuta kasnije izašla je iz kuće i ušla u Montana-salun. Ljudi u salunu su se iznenađeno okrenuli.

Levo, na kraju šanka, stajao je Džek Halbom. Kada je ugledao devojku, izvadio je cigaru iz usta i gurnuo čašu u stranu.

— Hej, ko to dolazi?

En počeo ka njemu i zastade na tri koraka od šanka.

— Vi ste poslali po mog oca, mister Halbom!

— Da, ako se dobro sećam.

— Dobro slušajte, Džek Halbom. Vi očigledno ne znate za lepo ponašanje.

— Šta? — zbuni se on.

— Prvo, kada govorite sa mnom skinite šešir!

Njena ruka, u kojoj je bio mali korbač, munjevito se podiže i sivi dendijev cilindar bio je na podu.

— I još nešto, Džek Halbom. Ako nešto želite od mister Kromvela, onda se potrudite i dođite kod njega. Vi ste našli put do njega onda kada ste iz Teksasa došli ovamo.

Devojka se okrete i napusti salun dok su prisutni zadivljeno zazviždali.

Džek Halbom je bio crven od besa. Zgrabio je čašu i tresnuo je o pod.

— Mir!

Uplašeni ljudi su začutali.

Halbom pojuri ka vratima i odgurnu ih.

— O ovom prigovoru ćemo još razgovarati, En!

Devojka ga više nije ni pogledala. Prešla je ulicu i nestala u očevoj kući.

Ovu rundu dobio je Kromvel. Ali to će ostati jedina dobivena runda.

Džek Halbom je odmah obustavio sve nabavke za salune koje je dotle podmirivao Kromvel.

— Mi ćemo ga tako uništiti da će on na koljenima da se dovuče da mi ponudi svoju kćer za ženu.

Halbomi su nezadrživo radili na uništavanju onih koji su bili protiv njih.



Iste večeri došla je Dženi Vogam, kćerka gostioničara iz susedne ulice, u dvorište Viliijama Kromvela.

Poslala je crnca Sama da pozove En.

En se brzo pojavila u dvorištu. sam htela da se odvezem sutra sa ocem u Anakundu. Jedan točak na kolima nije u redu i kovač kaže da

je potrebno najmanje dva dana da se popravi. Otac je obećao majci da ćemo sutra...

— Treba li ja da pođem sa vama?
— prekide je En.

— Ako možeš.

— Dobro, uzećemo jedna od naših kola.

— Odlično! — Dženi pruži radosno ruku prijateljici. — Otac je mislio da nam nećeš izaći u susret jer mi...

— Šta vi?

— Jer otac... mislim... to je sve zbog Dženkinsa.

— Zbog Dženkinsa? Ne! — uzviknu trgovčeva kćerka a oči joj sevnuše. — Ne zbog Dženkinsa, Dženi, zbog Halboma! Dakle do viđenja do sutra ujutru.

Pošli su putem koji se pružao prema istočnoj granici pokrajine Granit. Prešli su skoro četrdeset milja.

Pošto su blagovremeno pošli, na cilj su stigli kasno posle podne istog dana.

Vogam je uzeo u Mont Hagin-salunu tri sobe. Pošto je predao dečku kola krenuo je u novu bolnicu u Dir Dodž ulici.

Dok su gostioničar i njegova kćerka bili u bolnici, En je u glavnoj ulici posmatrala metež na maloj stanici u koju je baš ulazio voz iz Montane.

Iznenada zastade joj dah.

Ugledala je jednog krupnog čoveka koji je odložio putnu torbu i pesnicom snažno udario posred lica jednog starog omanjeg čoveka.

Stari posrnu.

Onaj drugi mu brzo priđe, podiže ga u vis i ponovo udari pesnicom u lice.

Dok mu je iz usta curila krv, stari se teturao.

Dva mlada čoveka priskočiše da uhvate ovog gorostasa.

On zbrisa jednog udarcem sa strane, a drugog udarcem noge posla u uličnu prašinu.

Ovaj čovek je bio Džo Leptien, ozloglašeni nadzornik divlje Halbomove družine.

Visoko uspravljen, stajao je nad oborenim čovekom.

— Je li ti dosta, ti, smrdljivče? Neka se usudi neko da se gura ispred mene sa kolima i još da brblja! Sada znaš jednom za svagda kako prolazi onaj ko se sa Halbomovim kaubojem ovako ponaša.

Jedan krupan momak, star oko dvadeset i pet godina, potapša Leptiena po ramenu.

— Mister, ovaj čovek je sveštenik. Video sam da vam ni najmanje nije dosadivao. Ako verujete da se ovde možete ponašati kao divljak onda...

Strašan udarac pesnicom obori s nogu i ovog dobronamernika.

Leptien se nasmeja grohotom.

— Ima li još neko? — on pogleda u krug.

— Vi bedni čoveče! — prosikta En i odmah preplašeno pritisnu ruku na usta.

Leptien se osvrte zabezeknuto i razrogači oči.

— Neka me đavo nosi ako ovo nije lepa trgovčeva kći na koju trza Džek Halbom! Hm, mladić nema rđav ukus. Stvarno je lepa!

— Ja vas prezirem! — procedi En.

Gorostas ispruži levu ruku i zgrabi devojkicu za mišicu.

— Ja znam da si ti divlja mačkica, srce. Verujem da ću te ja pripitomiti pre nego što te dobije dragi Džek.

Kauboj ju je tako jako stegao da se devojkicu lice iskivilo od bola.

Sedam koraka odatle stajao je jedan sedokosi čovek. Stegnuo je pesnice a sune su mu podrhtavale.

Andre Beker nije imao hrabrosti da se suprotstavi gorostasnom goniču stoke.

— Molim vas pustite ženu — doviknuo je slabim glasom, kada je opazio besan pogled nekolicine posmatrača.

Leptien se opet smejao. On je bacao devojkicu ovamo-onamo kao loptu a ona je vriskala.

Sa stanice su došla još dva čoveka. Nisu se žurili. Ledenih očiju posmatrali su šta se događa.

Kada je div onako brutalno postupao sa devojkicom jedan od ove dvojice se izdvoji i priđe divu.

— Pusti je, momče!

On ovo nije glasno izgovorio, ali u glasu je bio prizvuk koji nije trepeo pogovora.

Džo Leptien je lagano okrenuo glavu i pogledao u čelično-plave oči, tvrde kao dijamant, iz kojih je izbijala ledena hladnoća.

Čovek je bio gotovo iste visine kao i on sam, širokih ramena i uskih bokova. Bio je odeven u čisto, crno odelo i belu košulju, a oko kragne bila je vezana crna somotska mašna. Ispod crnog plitkog šešira sa visokim obodom videla se sjajna crna kosa. Njegovo muževno lice bilo je preplanulo od vetra i sunca. Ispod otvorenog kaputa nosio je široki, od bivolje kože napravljen, opasač, iz kojeg je sa obe strane virio po jedan težak 45-kalibarski revolver.

Kauboj Leptien je sve ovo opazio u jednom trenutku. Odmah je shvatio da ovog čoveka ne može uporediti sa onima koji su ga hteli nešto ranije zadržati.

Uprkos tome nije pustio devojkicu.

— Jeste li gluvi, čoveče?

Leptienovo lice promeni izraz. Oči su mu postale male, a usta kao oštrica noža. Isturio je glavu kao ptica grabljivica.

— Šta hoćeš, ništavilo?

Šamar je odjeknuo na njegovom licu.

I pošto je još uvek čvrsto držao devojkicu, pogodi ga drugi, još snažniji šamar.

— Pusti je!

On pusti devojkicu i ostade da stoji raskoračen, sa bezgraničnim čuđenjem u plamtećim očima.

Onda najednom počeo da govori:

— Ti si tek stigao, mladiću, i žao mi je što u sledećih četrnaest dana nećeš biti u stanju da vidiš nešto od grada i okoline.

Odmah se bacio na stranca, divlje zamahnuvši.

Stranac poigravajući uzmače u levo i ispod visoko podignute kaubojeve desnice raspali ovog po glavi tako jako da je odjeknulo.

Džo Samson Leptien imao je osećaj kao da ga je konj pogodio kopitom. U glavi mu je tutnjalo.

Ipak se još uvek držao na nogama. Zurio je zapanjeno u svog ozbiljnog protivnika, koji je neočekivano iskrsnuo.

— Hej, sinko, ovo nije bilo tako rđavo. Ali znam ja i bolje!

Munjevito je zamahnuo rukom. Bio je uvežban borac.

Ali na njegovu nesreću protivnik mu je bio brži i veštiji.

Da je u tom trenutku doznao ko mu je protivnik, divlji nadzornik Halbomove družine bi verovatno razmislio da li uopšte vredi da se bori. No on je do sada smatrao da je nje-

gov protivnik samo pukim slučajem onako nepogrešivo udarao.

Džooov drugi udarac ode u prazno.

Zato je stranac uputio njemu strahovit udarac u rebra.

Bilo je neverovatno, ali Džo Leptien i ovaj udarac izdrža na nogama. Čak je bio u stanju da ponovo navali na stranca. Ovaj blokira Džooov udarac desnicom i istog trenutka uputi levicom aperkat koji pogodi kauboja pravo u bradu.

To je bio udarac koji se mogao meriti sa udarcem šape divlje mačke. Kauboj je bio pogođen svom težinom u pravo mesto. Džo Samson Leptien bio je prodrman kao da je dobio udarac toljagom.

Ali još uvek je stajao.

Stranac ga pogleda samo za trenutak u oči, a onda se okrete devojci, koja je stajala iza kauboja, bleđa od straha.

— Odmaknite se u stranu, mis. On dolazi!

Ona se ne pomače sa mesta.

Sada je za ruku uhvati onaj drugi čovek, koji je izašao iz stanice sa strancem i blago povuče u stranu.

— Treba da napravite mesta, leđi, ako jedan pravi džentlmen hoće da spava — začula je En Kromvel glas drugog stranca.

En se okrenula i ugledala preplavljeno lice oštih crta, sa ledenoplavim očima, koje je vrlo lepo izgledalo.

U tom trenutku desilo se nešto čudno.

Bez nekog vidljivog razloga, kauboj Džo Samson Leptien pade unazad i tačno tamo gde je stajala devojka sa treskom udari o zemlju.

En nije skidala pogled čas sa obojenog diva, a čas sa čoveka koji ga je oborio.

— Ne — zamuca ona — to... je neshvatljivo! Džo Leptien još nikada nije niko oborio s nogu! To je... jednostavno to se ne može shvatiti... Mora da je to bilo slučajno! Brzo! — povikala je promuklo. — Izgubite se, mister. Ako dođe sebi, ubiće vas. Brzo! Ne smete više da se oslonite na slučaj. Ovo je bio samo slučaj!

— Onda ovom džentlmenu treba veći broj ovakvih slučajeva priuštiti, leđi!

Obojica stranaca se nasmešiše devojci i odoše dalje.

Kada su stigli do šerifa, dodirnuše obode šešira u znak pozdrava.

Ljudi su ih gledali zbunjeno. Mlađoj En Kromvel je izgledalo da je cela Anakonda izašla na ulicu.

Kada je Leptien došao sebi, pogledao je oko sebe i opazio ljude koji su stajali i piljili u njega.

Nedaleko od njega stajala je devojka.

On se podiže na kolena, htjede nešto da kaže, ali se onda uhvati za bradu a lice mu se iskrivi od bola.

U tren oka se seti šta se dogodilo.

— Gde je on? — jeknu besno. — Gde je taj tip koji udara s leđa? Ja ću okačiti krst tom prokletom pod-muklom hvalisavcu! Ja ću...

— Hvalisav' ste vi, Džo Leptien — uzviknu devojka.

Leptien se uspravi i pogleda devojku okrvavljenim očima.

— Ti si još ovde, prokleta mačko! Ja...

— Ostani tu gde si! — dopro je do njega jedan metalan glas.

Kauboj zabaci visoko glavu i spazi na tremu Loveland hotela stranca koji ga je oborio.

Leptien stisnu pesnice.

— A, tu si, prokleti banditu!

Desna ruka mu polete ka koštu.

Ali nije dospela do oružja, jer je u istom trenutku Džo Samson Leptien gledao razrogačenim očima u cev 45-kalibarskog kolta, koji je stranac uperio u njega.

— Ja bih sklonio prste sa te stvar čice, kauboju.

Leptien je tek posle tri sekunde shvatio. Još nikada mu se nije dogodilo da ga neko obori i da neko poteže revolver brže od njega.

— A, revolveraš! — prasnu on.

— Ja bih bio vrlo oprezan sa ovakvim pretpostavkama, kauboju — odgovori stranac mirno, dok je elegantnim izvežbanim pokretom vratio revolver u kožnu futrolu.

Posle ovog demonstriranja veštine Džo Leptien bio je ubeđen da je njegova pretpostavka tačna. Stranac mora da je revolveraš.

— Dobro, mister — viknu on jedva zadržavajući bes. — Ponovo ćemo se sresti i tada ću biti brži.

— Gubi se, dugački!

Nadzornik se osvrnuo oko sebe. Svuda unaokolo stajali su ljudi i gledali ga zlobno. Među njima sigurno nije bilo nijednoga čoveka koji se nije radovao što je divlji Leptien ovako prošao.

On se polako okrenuo i teškim korakom pošao preko trga prema glavnoj ulici, gde je u Kolinsovoj štali ostavio svoga belca.

En Kromvel je videla da je posle nekoliko minuta izašao iz štale i sa mračnim izrazom na licu odjahao iz grada u severozapadnom pravcu.

Stranac je još uvek stajao na tremu hotela.

En je slučajno otkrila i drugog stranca, onog što ju je blagovremeno povukao, jer bi kauboju pao na nju.

On je stajao naslonjen na zid, bli-

zu ulaza u palatu Tonsoriol i izgledalo je da ga ne zanima šta se događa.

Onda su obojica nestali u hotelu.

En je dugo gledala taj ulaz u hotel, a onda preko u bolnicu i pošto se njeni poznanici iz Dramonda nisu pojavljivali, ona odluči da ode u hotel Loveland.

Ovaj hotel bio je uređen vrlo elegantno, zastrven tepihom i sa mnogo ogledala u zlatnim okvirima. En Kromvel priđe vrlo elegantnom čoveku na recepciji.

— Ja bih htela da govorim sa jednim od one dvojice džentlmena.

— Koji džentlmeni? — upita plavi mladić, podižući naočare visoko na čelo i nakašljavši se.

En se namršti.

— Ovde su ušla dva džentlmena, mister. Visoki i odeveni u crno. Jedan je vrlo plećat, a drugi vitak...

Mladić uze knjigu gostiju.

— Hm, vozom je došlo dosta ljudi, mis. Čekajte. Timermans, Gaston Dival, Džin Guker, Mark Lavalie, Frenk Ivans, Greg Brik, Morton, Erp, Holidej...

On gurnu knjigu bliže lampi, razrogači oči i ponovi: — Erp, Holidej!

En ga prvo pogleda, a onda se nagnu i ote mu knjigu gostiju iz ruke.

— Šta bulaznite? — upita ga, ali i ona vide dva poslednja imena ispisana onako kako ih je portir pročitao.

— Erp, Holidej!

En se uspravi, izvadi iz džepa maramicu i obrisa lice. Obuzelo ju je uzbuđenje kakvo nikada nije osetila.

— Erp, Holidej — mrmijala je za sebe i mislila na borbu kojoj je prisustvovala na stanici. Razmišljala o visokom čoveku sa preplanulim li-

cem i odlučnim pogledom. Da li je taj čovek veliki Vajat Erp?

Ona nikada ne bi pomislila da je to on, da pored njegovog imena nije stajalo i ono drugo: Holidej.

Vajat Erp i Dok Holidej.

Na celom zapadu nije bilo čoveka koji nije znao ova dva imena: Vajat Erp i Dok Holidej. Slavni maršal Dodž Sitija i njegov prijatelj, veliki kockar i opasan revolveraš Dok Holidej.

Da, taj visoki stranac, koji je Hal-bomovog nadzornika samo jednim udarcem oborio, mora da je Vajat Erp. Ko bi to inače mogao obaviti?

Drugi, da to je bio Dok Holidej. Elegantno odeven, u snežnobeloj košulji sa riševima, sa crvenom svilenom mašnom i izglačanim čizmama. Zar nije uvek tako stajao da prijatelju odmah može da pomogne?

En stavi prst na usta.

— Možda ovo ne treba niko da zna — reče tiho.

Portir potvrdi sa važnim izrazom na licu i šapatom odgovori:

— Mi to ne smemo nikome reći.

En upita:

— Jesu li uzeli sobe?

— Da, brojeve dva i četiri.

— Hvala.

Pre nego što je mogao da je spreči, bila je devojkica na stepenicama prekrivenim debelim crvenim tepihom i pela se na sprat.

— Soba jedan, dva...

Zastala je, oslušnula malo, a onda zakucala.

Dole kod stepenica stajao je mlađić sav crven u licu od ljutine. Doviknuo je:

— Mis, šta vam je palo na pamet! Odmah siđite. Ako hoćete sobu, molim upišite se.

En je odmahнула rukom.

— Uđite! — začuo se sonoran glas čoveka, koji ju je oslobodio kauboja „Vajat Erp”, prođe joj kroz glavu. Bojažljivo je otvorila vrata.

Čovek je stajao kod prozora i pogledao je.

— Vi, mis...? Izvolite!

— Mister Erp — promucala je ona.

Čovek je zavrteo glavom, smejući se.

— Vi ste vrlo brzi, mis. Šta vam leži na srcu.

En Kromvel zatvori vrata za sobom i dođe do sredine sobe. Tu je zastala.

— Vi ste Vajat Erp?!

Čovek iz Misurija klimnu glavom.

— Da. Kako ste to tako brzo utvrdili?

— Vaše ime je ubeleženo u knjizi gostiju.

— No, čujte, tako se mogu zvati hiljade ljudi.

Devojka se nasmeši i stavi kaži-prst na vrh prćastog nosića prekrivenog pegama.

— Ali kad neko onako udara, kad je onako samopouzdan i uz to još ima pratioca koji nije ništa manje samopouzdan i slučajno se zove Holidej zaključak nije naročito teško izvući, maršale.

Vajat Erp ponudi devojkici stolicu.

— Smem li da pušim?

— Naravno — odgovori devojkica — i pošto već vidim koje cigare pušite, mogu vam reći da volim miris ovih crnih cigara. Moj otac je ranije pušio samo njih.

— A sada?

— Sada se boji da ga ne oteraju u grob.

Čovek iz Misurija odmahnu rukom. — Ako to nebo želi svi vrapci će biti mrtvi.

— Koliko cigara pušite dnevno?

— Jednu, ponekad nijednu, a ponekad tri.

Ona se zvonko nasmeja.

— Otac je pušio sedamnaest pa i osamnaest dnevno.

Maršalu je gotovo ispala šibica iz ruke.

— Ovih?

— Da, baš ovih debelih, teških i crnih.

Sada su se oboje smejali.

Devojci bi bilo daleko lakše da je znala kako da počne razgovor o onome zbog čega je došla.

Čulo se kucanje. Ona se uplaši.

— To je Holidej — reče maršal.

Dok Holidej uđe i podiže obrve.

— Poseta? Dobro, doći ću kasnije.

— Ne! — En skoči. — Ostanite, Dok.

— A, mi smo već prodani — reče Holidej i okrete se. — To ovde ide vrlo brzo.

Kći trgovca iz Dramonda bila je sve uzbuđenija. Sada, kada je i Dok Holidej bio prisutan, srce joj je žestoko lupalo.

— Ja... sam... mi smo iz Dramonda. I... to... je...

Holidej privuče stolicu.

— Treba li vam naša pomoć? — Ona ga pogleda bespomoćno. — Molim?

— Kako se on zove?

— Ko?

— Čovek koji vam zadaje brige.

— Halbom! — prošapta ona. — Lester Halbom, a njegov sin Džek je još gori!

Devojka im je sve ispričala ne baš logično i po redu, ali oni su se razumeli.

— I vi verujete da mi možemo

da pomognemo tom malom rančeru — upita maršal.

En podiže svoja nežna ramena.

— Ja mu ne mogu pomoći, mister Erp, niti ma ko drugi. On mi je spasio život...

Maršal je stajao još uvek kod prozora.

— Rekoste li da ste došli u grad sa jednim čovekom i jednom devojkom?

— Da.

— Izgleda, da vas traže.

En požuri na prozor.

— Dženi! Helo Dženi! Ovde sam! Dolazim odmah!

Dženi i njen otac iznenađeno su gledali gore, jer su na prozoru pored En primetili jednog visokog čoveka.

En se okrete Erpu.

— Maršale, ja vas molim da nam pomognete. Znam da su Halbomovi moćni. Čak se i otac sa svim svojim ljudima boji se njih. Ali ja sam slušala koliko ste vi i Dok Holidej hrabri. Kad sam videla kako se borite protiv Džoa Leptiena odmah sam pomislila: ako zamolim ovog čoveka za pomoć... možda...

— Samo idite, mis — odgovori joj maršal. — Mi i onako moramo proći Granit pokrajinom. Zašto ne bismo malo pogledali Dramond i tom prilikom napravili jednu malu posetu starom Dženkinsu.

En pođe i okrete se još jednom na vratima.

— Budite oprezni. Džek Halbom je vrlo bezobziran. On, nadzornik, i crveni Kalager.

Vagomovi su je čekali na ulazu u hotel.

— En — obrati joj se Dženin otac ljutitim glasom — ja ne znam šta

treba da kažem vašem ocu kada me bude upitao....

— Moj otac vas neće pitati, mister Vogam.



Dva dana su prošla.

En Kromvel se nije udaljavala od prozora. Niko nije znao šta joj je.

— Ona je bolesna — pomislio je otac.

Ali stara kuvarica, crnkinja samo je odmahнула glavom i rekla:

— Ako je ona bolesna, onda ja nisam crna!

I onda je u grad dojahao Džek Halbom sa riđim Kalagerom i još tri čoveka.

Oni su sjahali pred Montana-salunom.

U gostionici su se zadržali tričetvrt sata, a onda su se opet pojavili na tremu.

En ih je mogla dobro videti sa prozora na spratu njene kuće.

Obuzela je crna slutnja kada je ugledala jahače kako ulaze u krčmu. Kada je sada videla da Džek govori nešto Kalageru i da crvenokosi momak polazi u pravcu njihove kuće, ona oseti kako joj se srce steže od iznenadnog straha.

Mladi Halbom je zavrbovao Džima Klerka Kalagera, momka iz Vajominga, kada je ovaj prolazio kroz grad sa još jednim momkom.

Iako je Kalager već radio za jednog trgovca u Vajomingu i bio isplaćen za ovaj posao, on je napustio tu službu i ostavio na cedilu svog gazdu da bi služio novom gospodaru.

Džek Halbom je u njemu dobio

odanog slugu. Među momcima se govorilo da je Džek riđemu davao specijalan dodatak, to jest, da mu je s vremena na vreme gurnuo po koji dolar da bi bio poslušan.

Ni sada nije Kalager odbio da podeli nekadašnjem gospodaru grada, trgovcu Vilijamu Kromvelu,

Za to vreme je Kromvel sedeo u svojoj sobi. Pred sobom je imao svoje trgovačke knjige, ali već danima nije ništa radio. Samo je razmišljao kako da se izvuče iz ove situacije.

Halbom je sve činio da ga upro-pasti. Pre svega, on mu je zatvorio sve puteve.

Veći kupci su mu najednom, kao po nekoj tajanstvenoj komandi, okrenuli leđa.

To je bilo delo Lestera Halboma. Šta sve može da učini moćan neprijatelj!

Sa zaprepašćenjem se moralo utvrditi kako brzo može da bude upro-pašćen čak i tako imućan čovek kao što je bio trgovac Vilijam Kromvel. On je još uvek imao svoje kuće, radnju i imanje. Ali šta mu je sve to vredelo kada je trgovina stala, kada su je na svakom koraku gušili?

Kromvel je uzdišući zagnjurio glavu u ruke.

Napolju se začulo zvono, a odmah zatim otvaranje vrata.

Crni sluga je žurio ka vratima, ali je u hodniku već opazio jednog čoveka.

— Gde je Kromvel?

— Mislite mister Kromvel? — reče crnac prekorno.

— Slušaj, crna lopužo, ako me ovog istog trenutka ne odvedeš Bilu Kromvelu biće paljbe.

Trgovac se digao sa stolice. Znoj

ga je oblio, a kolena su mu klecala. Teško dišući ode do vrata i otvori ih.

Video je Halbomovog ridokosog kauboj, koga je znao iz viđenja.

— Šta vi hoćete?

Kalager se podboči i dreknu: — Treba da izađete na ulicu. Džek hoće s vama da govori!

Trgovac se pridrža za kvaku.

To je bila najveća drskost koju je doživio za vreme od trideset godina koliko je boravio u Granit pokrajini.

Na stepenicama su se začuli laki koraci. Zatim škljocanje oroza na revolveru.

Džim Kalager se, trže.

Ramena mu se opustiše, a ruke se zadržase iznad drški revolvera.

— Napolje! — prosikta devojka sa stepenica.

Kalager se počeo smejati. Rukama, koje su ličile na šape, udari se po butinama i nastavi da se smeje nezadrživo sve dok mu nije ponestalo daha. Onda najednom prestade da se smeje.

— Sidi, devojko. Dođi ili ću ti razmrskati sve košćice.

En se spusti za jednu stepenicu.

Sada je mogao kauboj da je prepozna.

— Ah, ti stvarno imaš kolt u ruci. Hm, šta nameravaš šećerlemo?

Kalager je takođe izvukao revolver.

— No, pucaj, šećerlemo. Ali nišani dobro i misli na to da ću od tvojega lepog tela napraviti sito. Odbaci, lutkice, tu malu pucaljku. Inače ćeš se pušiti!

En je stajala i dalje uspravno i gledala kauboj ukočeno.

— Vi ste bandit, Kalager — re-

če ona na veliko zaprepašćenje svoga oca.

Džim Kalager odgurnu crnca u stranu i dođe do stepenice. Kolt je još uvek držao u ispruženoj ruci.

— Reci, lutkice, je si li ti zalsta luda? Zar ne primećuješ šta se ovde odigrava?

— Primećujem i to sasvim tačno, Kalager. Ovde se odigrava mangup-ska komedija, koja će se uskoro završiti. Vi i vaš divni gazda nećete više dugo...

Odjeknu pucanj. Čovek iz Vajominga je opalio.

Vrisak žene razleže se kroz kuću.

Vilijam Kromvel jurnu na kauboj i obori ga na zemlju.

Crnac mu priskoči u pomoć.

Devojka se stropošta niz stepenice, dole u hodnik.

Smrtno preplašeni piljili su otac i crnac u devojku, ne obraćajući pažnju na revolveraša. Ovaj iskoristi to i raspali crnca drškom revolvera po glavi.

Kauboj zgrabi Kromvela za krag-nu, povuče je nagore i odvuče ga napolje. Kada ga je izvukao na trem, zauriao je:

— Evo, Džek, njemu se nije dopalo moje prijateljsko ubeđivanje, ali...

En Kromvel se, onesvestila. Nju je kaubojev metak samo okrznuo po glavi. To je bio hitac koji je izneverio ruku sigurnu kao smrt.

Devojčin pogled se prvo zadržao na crncu koji je ležao na kamenim pločama i krvario, a onda napolju na kauboju i njenom ocu.

Iskrivljenog lica od jakog bola i potamnelih očiju od besa sagnu se ona, dohvati svoj mali revolver ka-

libra dvadeset dva i požuri prema izlazu.

— Kalager, pusti mog oca!

Ridi bandit iz Vajominga odskoči i htede ponovo da izvuče kolt iz futrole.

Tada zazvižda metak s druge strane ulice.

En, koja je upravo htela da povuče oroz svog revolvera, pogleda na tu stranu i zamalo da nije vrisnula od radosti.

Tamo, uz ogradu trema Kromvelovog saluna, stajao je Vajat Erp. Visok, uspravan, preteći, raskoračenih nogu. Revolver, koji se još pušio, držao je u levoj ruci.

Džim Kalager gledao je u svoju ranjenu desnu šaku, a onda preko u stranca. Najzad pogleda u svog gazdu.

Ali Džek Halbom bio je kao paralizovan od zaprepašćenja. Hej, ko je bio ovaj stranac? I kako puca?

Stranac je napunio revolver i vratio ga u futrolu.

Kalager dreknu:

— Šta je, gazda? Svršite sa ovim momkom, ili ja to treba da učinim?

On se udalji od Kromvela i stade raskoračenih nogu i opuštenih ramena, spreman da puca. Oba revolvera su mu bila gurnuta u futrole.

— Počisti ga! — uzviknuo je Halbom.

Kalagerova levica poletela je ka revolveru. Ali nije uspeo ni da izvuče revolver iz futrole, a već je sa levog boka čoveka iz Misurija šibao metak.

Kugla je izbila kauboju oružje iz ruke i futrole. Ono je s treskom palo na zemlju.

Krivotogi Halbomov kauboj Ernest Krej, kako je on verovao, ne-

upadljivo odvojio od svojih drugova i hteo da navali s leđa na stranca. Kad je bio udaljen samo još tri-četiri jarde od njega, izvukao je revolver.

On se najednom trže uplašen. U njegova rebra sa leve strane bilo je pritisnuto nešto nesumnjivo tvrdo.

Cev revolvera.

Zvonak glas kockara iz Džordžije odjeknu u njegovom uhu kao razbijeno staklo:

— Hoćete li bezuslovno da umrete još pre ručka, kauboju?

Krej je stajao kao prikovan u mestu.

— Odbaci pucaljku! — opomenu ga odsećan glas iza njegovih leđa.

On razdvoji prste i revolver pade na ogradu trema.

Nesavladivi Kalager uzviknu zapenušan:

— Džek, šta je? Navali, samo su dvojica. Hajde ubij ih.

Vajat Erp izađe teškim, čvrstim korakom na ulicu.

Srce male En Kromvel htelo je da iskoči.

I svi ostali prisutni teško su mogli da se otmu utisku koji je napravio na njih ovaj stranac.

Čak i Halbomovi ljudi gledali su ga zaprepašćeno.

Samo se još čuo Džek Halbom:

— Šta hoće ova ptičica tu na ulici? Dobro, hoće da se naguta prašine? Neka mu bude! Spreman sam!

Zaslepljen, rančerov sin izvuče kolt iz futrole na ramenu, poverova da je to bio iznenađujući potez, no istog trenutka odbaci ga do samog trema metak Džordžijanaca.

Cilinder mu je bio probušen a na njegovoj smeđoj kosi ostade jedna osmuđena brazda.

— Kladim se da je ovaj mali glavom

Džek Halbom. Odavno želim da vidim kako izgleda jedan žutokljunac! — podsmiehnu se Dok Holidej.

Teksašanin se teškom mukom održavao na nogama, držeći se za jedan direk. Njegov ukočeni pogled bio je prikovan za Dok Holideja.

— Šta... je, ... to?

— Mrmljanje, zar ne, Džek? — odgovori Džordžijanac. — Ovde će biti sasvim realno izmešano sa vrelinom olovom.

Halbom zabaci glavu i jauknu glasno.

— Šerife! Prokletstvo, gde se krije taj lupež? Sviling, ti prokleta žabo! Gde si se zavukao?

On je prekršio sve sporazume, jer u gradu nije smelo da se zna da je šerif Sviling njihov čovek. Čovek, koga su Halbomovi doveli na taj položaj, da bi u gradu imali šerifa, koji bi igrao onako kako oni sviraju.

— Očigledno spava vaš šerif, Džek — reče maršal sonornim glasom. — Možda treba pozvati predsednika opštine?

— Taj stoji ovde! — dreknu Vogam, koga je privukla pucnjava, iako to uistinu nije hteo.

— A, to je dakle predsednik — reče čovek iz Misurija. — Moram da kažem da je ovo lep grad, u kome njegovog predsednika ismejava jedan revolveraš, šerifa nazivaju lopužom i prokletom žabom, a kauboji pucaju na žene.

Halbom se pojavi na ulici. Mesto na glavi, gde mu je kockarev metak prošao, bilo ga je kao da mu je zabodeno hiljadu igala.

— Ko ste vi, čoveče? Šta vam uopšte pada na pamet? Ja ću vas...

— Umuknite, Džek. Sada ja govorim — prekide ga muklo maršal. — U stvari ja sam ovako došao

da se raspitam za zdravlje mog prijatelja Džo Leptiena.

Ljudi, koji su stajali okolo, trgoše se uplašeno.

Tek što su odahnuli što je konačno došao neko ko će se mladom Halbomu suprostaviti i baciti ga na koleno a evo, uspostavlja se da je to prijatelj onog strašnog Halbomovog nadzornika.

Samo je Džek Halbom odmah shvatio. Puklo mu je pred očima. Džo mu je ispričao šta mu se dogodilo u Anakondi.

Da li je to momak sa kojim se Džo borio? Da, mora da je to on. A i ovaj drugi bio je u Anakondi prisutan.

Ovi momci mora da imaju čelične nerve kada su se usudili, posle sukoba u Anakondi, da dođu u Dramond i da se izlože opasnosti da se sretnu sa Leptienom i njegovim drugovima.

Halbom je skinuo šešir i pritisnuo maramicu na glavu. Kada je na maramici ugledao krv, prebledeo je. Njegov oštar pogled zaustavi se na Holideju.

— Ovaj metak ćete mi platiti, mister.

Kockar klimnu glavom.

— Rado i to odmah. Čekaj, Džek, dolazim na ulicu. Ovakve stvari ne treba odlagati i pustiti da se ohlade, jer se onda ne urade nikada više.

Rančerov sin se uplaši kada ga je ugledao da dolazi. Pred njim je stajao visok, vitak, elegantno odeven čovek ozbiljnog lica, sa rukama mirno spuštenim pored bokova. Džek Halbom oseti ledeni grč u kolenima i bol koji je palio u leđima.

Ko je bio ovaj stranac sa tako ledenim sjajem u očima? Džek je imao

osećaj da je na ivici nervnog sloma.

Iz sporedne ulice začuli su se brzi udarci kopita. Dva jahača su ulazila u glavnu ulicu.

Lester Halbom i njegov nadzornik Džo Samson Leptien.

Kada je odgajivač stoke video šta se ovde dogodilo, uznemireno je uzviknuo:

— Džek! Šta treba ovo da znači? Šta se događa ovde?

Mladić okrete glavu. On nije znao da je i njegov otac u gradu.

— Šta se događa? — prasnu on, sada već znatno sigurniji zbog prisustva oca i nadzornika. — Ova dvojica su prodrli u grad kao vuci sipajući vrelo olovo oko sebe. Ovaj ovde mi je povredio glavu i sada sam ga izazvao na borbu. Hoću da mu pokazem šta znači pucati u Džeka Halboma.

— Gotovo! — zagrme rančer. — Napolju, ništa ovde. Šerife! Gde je šerif?

— To je lopuža i prokleta žaba — umeša se Vajat Erp.

Rančer ga odmeri s nepoverenjem. Prokletstvo, ovaj čovek mu se nije dopadao kao ni onaj drugi.

— Ali, nasuprot svom neobuzdanom i nepromišljenom sinu, rančer je znao tačno da oceni ljude. Ova dvojica nisu bili banditi!

Ali šta su onda bili? Da nisu predstavnici vlasti?

Da li je bilo isključeno da je jedan građanin pozvao ovamo državnog maršala. Naravno da nije. Jednom je moralo doći do pobune.

Za ovo snosi krivicu Džek. Pokrajina se mogla potčiniti bez nasilja.

Sada su možda predstavnici vlasti ovde!

Ili... možda plaćene ubice? Lju-

di koji bi za novac učinili sve što se od njih traži.

Ni tako nisu izgledali!

Rančer je grozničavo lupao glavu sa kakvim to ljudima ima posla, a u isto vreme se ljutio što se nije mogao oteti snažnom utisku koji su na njega ostavila ova dva čoveka.

Ali zar nisu oni takav utisak ostavili i na pet kauboja i Džeka pa ih i pobedili.

Kako su samo stajali tu — hladnokrvni i samouvereni!

U svakom slučaju, bili su to ljudi koji mogu biti opasni. Ko bi ih potcenio, bio bi velika budala.

Jedno je rančeru odmah bilo jasno: Džek se ne sme upustiti u borbu ni sa jednim od ove dvojice. Instinktivno je osećao da njegov sin nije njima dorastao.

— Džek!

Sin se nije okrenuo kada se odazvao.

— Ti ćeš odustati od borbe!

Iako je mladiću pao kamen sa srca, on je prasnuo:

— Ni po koju cenu! Ja...

— Dosta, uradićeš ono što ti ja kažem!

Lester Halbom pogleda Kromvela.

— Ja vas ne razumem, mister Kromvel. Vi ništa ne preduzimate, a moj sin hoće da se bori i da od glavne ulice napravi borilište kao u...

...pravom banditskom gnezdu — dopuni ga Vajat Erp.

Kromvel se još uvek mučio sa disanjem. Ali njegova ćerka, čija brazgotina više nije krvarila, doviknu rančeru:

— Vaš „hrabri” mili sin je okupio oko sebe sve same bandite, mister Halbom.

— Šta to govorite? — razljuti se rančer i razmahnu teatralno rukom.

— To vam sigurno nije nepoznato — nastavi oštro devojka, izbegavajući opominjući pogled svoga oca. — Džek nam je poslao ovog crvenokosog kauboja. Trebalo je da odvuče moga oca iz kuće. Kada sam ga htela izbaciti napolje, taj probisvet je pucao na mene, a on je član vaše „divne“ momčadi.

Lester Halbom odluči da ovu drsku osobu zbog njenog nečuvenog ispada kazni. Moraće da puzi pred njim!

On je znao da je Džek lud za lepom En. Ali on će to isterati iz mladica. Ovakvu beštiju ne želi da ima na ranču, a najmanje kao snaju.

Ovom svemoćnom čoveku nije padalo na pamet da njegov sin neće nikada vredeti a ni to da je ta En Kromvel bila žena koja još kako odvogara ovoj sredini.

— Džek — povikao je on — ti ćeš poći sa momcima u Montana-salun, a sa ova dva stranca ću ja razgovarati.

— Mi nemamo šta sa vama da razgovaramo — odgovori hladno čovek iz Misurija. — A kada će ovaj mladić da ode odavde, to morate prepustiti ljudima koje je on izazvao na borbu.

To je bilo isuviše za ovog ponositog čoveka iz Teksasa koji je navikao da zapoveda, a ne da sluša.

— Kako se usuđujete, čoveče? Ja sam Lester Halbom!

— Nisam vas pitao za vaše ime, a ni za vaše mišljenje, mister — odvrati mu maršal. — Očistite ulicu!

Rančeru nagrnu krv u lice. On skide šešir i baci ga daleko od sebe. Njegovu sedu kosu počeo mrsiti vetar koji je duvao glavnom ulicom.

— Tu mora da se umešao sam đavo. Neki čovek dolazi ovamo i uobražava da može ovako da govori sa Lester Halbomom.

— Kada biste znali ko je on, smirili biste se — dobaci En.

Maršal pogleda značajno devojku i klimnu glavom.

Rančer je primetio to.

Njegove slutnje! Nisu ga, valjda, obmanule? Da li je ovaj čovek zaista maršal Sjedinjenih država koga je... Da, Kromvel, taj podmukao čovek ga je ovamo pozvao.

Ali to će mu on platiti. On nije mogao da se savlada, već je viknuo predsedniku opštine:

— Ovo je vaše delo, Kromvel! Ja sam znao da ste vi podao čovek i da ćete nas ostaviti na cedilu.

Maršal se okrete na stranu i odmeri ga prezrivo.

— Rekao sam vam da se čistite odavde, mister. Mesto toga vi dajete uvredljive izjave i...

Džek Halbom je celo vreme mislio samo na jedno: kako da se levom rukom dočepa drške revolvera. Otac, koji se zadržao iza njega, najednom to primeti kao i preteći pogled stranca koji je ovo pratio.

— Ne, Džek! — kriknu on.

Bilo je već kasno. Kao bandit, bez ijedne reči, izvuče Džek Halbom kolt i uperi ga u Džordžijanca.

Ali pre nego što je metak ispaljen iz njegovog revolvera udario u kamenito tle ulice na jardu i po ispred stranca, Holidejev metak je već našao svoje mesto u Džekovoj levoj mišici.

Dok Holidej je još držao revolver, ukrašen slonovačom, u ruci, a njegove oči su imale ledeni izraz.

— Mister, savetujem vam da mladica povedete kući. On ima prokle-

to loše manire, koje mu vi morate isterati iz glave pre nego što završi na vešalima.

Holidej se okrete i pođe prema Kromvelovoj krčmi.

Vajat Erp je i dalje stajao na istom mestu i ispitivački posmatrao rančera.

Lester Halbom mu više nije mogao pogledati u oči.

On se obrecnu na sina, koji je od bola i straha bio gotovo oduzet.

— Šta sam ti rekao, bedniče, da se izgubiš sa svojom hordom.

Džek ne odgovori ništa, već samo mahnu rukom prema doktorovoj kući.

Ali Dok Džonson nije bio kod kuće. Rano posle podne odveo ga je neki mladić na ranč, udaljen od grada četrnaest milja.

Doktorova žena stajala je pred vratima i gledala rančerovog sina bez sažaljenja.

— Žalim, mister Halbom, moj muž se još nije vratio sa Klintonovog ranča.

Džek se okrete i zatetura do ivice trema i bled kao mrtvac zadržao se na jednom stubu.

— Oče — kriknu — jesi li čuo? Lekar nije ovde. Ja... imam... metak u telu.

Rančer je zurio u njega bespomoćno. Sa strašnim osećanjem doprlo mu je do svesti da je ovaj razuzdani mladić, skitnica, lenjivac i otpadnik — njegov sin, njegov naslednik, sve na ovom svetu.

— Džek — promuea promuklo.

Dok Holidej je zastao pred vratima gostionice. Polako se okrenuo i njegov pogled potraži maršalove oči.

Bio je to kratak pogled sporazumevanja, koji niko nije mogao da primeti.

Holidej stisnu usne i vrati se na ulicu.

Na osam jardi ispred doktorove kuće zastade.

Džek Halbom bio je bled kao mrtvac i tresao se celim telom.

— Ja... imam... metak u telu i... umreću.

— Okreni se, ti, kukavče, i upitaj doktorovu ženu da li ti može pružiti pomoć neki drugi lekar.

Džek Halbom ga je gledao, ne shvatajući.

— Metak... imam u telu... Ja... moram... da...

U ocu se rodi neznatna nada, ali ipak nada.

— Džek — pozva on sina. — Učini ono što ti je rekao. Upitaj ženu!

Kao u transu mladić se okrete i povuče još jednom zvono na vratima zdravom rukom.

Potrajalo je dosta dugo dok se nije ponovo pojavila doktorova žena.

— Šta želite još?

Džek zamuca:

— Ja... ja...

Dok Holidej priskoči i skide šešir u znak pozdrava.

— Mogu li kod vas da mu izvadim metak, leđi?

Žena ga oštro odmeri.

— Da li se vi u to razumete?

— Svakako, inače vas ne bih pitao — odgovori oštro Holidej.

— U redu, ako ga ubijete vi ćete odgovarati. Neki su već pokušali da to učine i...

— Do đavola, on je lekar! — doviknu maršal. — Pustite ga unutra!

Žena šmrknu i propusti ga u kuću.

Holidej je išao napred.

Džek je pošao za njim i u vratima se sruši.

Džordžijanac ga dohvati i odvuče u kuću.

Vrata se zatvoriše iza njegovih crnih leđa.

Na ulici zavlada grobna tišina.

Lester Halbom je sjahao i nerвозno prelazio s noge na nogu. Kad ga je čovek iz Misurija pogledao, on je naglo skrenuo pogled.

Kalager mu priđe.

— Šta je, gazda? — promrmlja on.
— Treba li ovog čoveka da sredim?

Rančer se naljuti i opali riđem kauboju težak šamar po obrazu.

Džimi Kalager se sruši i protrlja obraz.

— Hej, gazda, šta to znači?

— Zaveži, banditu, ili ću te ja ras-komadati — naredi mu rančer. — Ako se ne varam, ti si, propaličo, sve ovo zamesio. Ti i ne misliš na drugo nego na ubijanje. Znam pouzdano da ti vršiš loš uticaj na Džeka. A sada slušaj, momče! Odjaši na ranč, neka te Moris isplati, a onda se gubi odavde. Ako te zateknem večeras, kad se vratim kući, umrećeš!

Rančeru nije bilo jasno da je ovim rečima upućenim Kalageru sebe stavio na isti stepen.

Kauboj se sa prkosnim izrazom lica udaljio.

Nemi i puni iščekivanja stajali su ostali ljudi tu i zurili u vrata doktorove kuće.

Pošto se ni posle četvrt sata niko nije pojavio, Lester Halbom pođe prema kući.

Vajat Erp mu prepreči put.

— Ja hoću da vidim sina! — pobuni se stari.

— Smetaćete doktoru!

— Ko zna šta će mu on učiniti. Na kraju će ga ubiti.

— Vi ste ljudi. Ako je rekao da

će metak izvaditi, onda će to on i učiniti.

Prošlo je još deset minuta.

Napokon se vrata otvoriše i pojavio se Holidej. On je spuštao rukave na košulji i stavljao crni šešir na glavu.

Halbom mu je pritrčao.

Holidej zastade i odmeri ga hladnim pogledom.

Taj pogled zaustavi rančera.

Džordžijanac lagano prođe pored njega na ulicu.

Vajat vide po njemu da je sve u redu. Zajedno se uputiše u Kromvelov salon.

Lester Halbom ulete u doktorovu kuću, odgurnu ženu u stranu i upade u ordinaciju.

Na belom, čistom krevetu ležao je njegov sin bledeg lica i staklastih očiju. Rančer ga upita zabrinuto:

— Kako je, moj dečko?

Džek razvuče usta u grimasu.

— Metak je izvađen — reče slabim glasom.

Stari se nagnu nad njim.

— Je li bilo bolno?

— Da — odgovori mladić s mukom.

— Na šta ovde miriše? — Rančer omirisa vazduh.

— To je viski, dobar, skupi viski, mister Halbom — javi se doktorova žena. — Doktor mu je dao četiri pune čaše i Džek nije ništa osetio. Ovaj lekar je izvanredan. Moj muž ne bi nikada mogao tako brzo da izvadi ovakav komad olova.

Rančer iznenađeno podiže glavu i zavrte njome.

— Kako se zove taj čovek? — htela je da zna žena.

Halbom podiže ramena.

— Davo bi ga znao. To mi je svejedno. Glavno da je izvadio iz Džeka metak.



Dramond je utočio u noć.

Samo je iz nekoliko prozora prodirala slaba svetlost na ulicu.

Montan-salun bio je već zatvoren. Ali u jednoj sobi, koja se nalazila u zadnjem delu kuće, prema dvorištu, sedelo je za stolom više ljudi. Bili su okrenuti prema čoveku bleđog lica, koji je ležao na sofi presvučenju zelenim somotom.

Džek Halbom je okupio svoju družinu. To što Kalager nije više bio među njima nije interesovalo ni njega ni ostale članove. Njega je rančer izbacio, dakle više nije imao šta da traži među njima.

Najbliže rančevom sinu sedeo je Džo Leptien. Div je podbočio svoje ogromne ruke na butinama i smrkuto gledao Džeka.

— Šta ćemo preduzeti, gazda? Vi morate da se odlučite. Ona dva psa su uzeli sobe u Kromvelovom salunu. Najviše bih voleo da odmah odem tamo i bar jednom od njih slomijem sve kosti.

Džek Halbom se malo uspravi i pri tom razvuče lice u bolnu grimasu. Izgledalo je da se sasvim dobro oseća u ulozi ranjenog borca.

— Mora nešto da se preduzme, ljudi. Preko ove sramote ne možemo preći. Ali manje se radi o dvojici stranaca nego o Kromvelovima.

— Nećete sa devojkom da se obračunavate — progundā stari, kauboj, koji je, onda, prilikom kocka-

nja sa Dženkinsom opominjao rančevog sina.

— Ona je đavolica. Uveren sam da bi ona pucala na Kalagera da je stranac nije preduhitrio.

Mladi Halbom gurnu dugačku Virđžiniju između zuba.

Krivotogi Ernest pruži mu vatru.

— Kromvel mora da nam položi račune — reče Džek i pripali cigaru. — Taj bedni gmizavac je pozvao ovu dvojicu revolveraša...

Revolveraša! Naravno, to su bili revolveraši. Šta su inače mogli da budu ljudi koji su bili brži sa koltom od Džo Leptiena i Kalagera? Morali su biti revolveraši!

— Ti psi su došli sa juga — reče Leptien. — Došli su sa mnom vozom iz Anakonde.

— Svejedno — preseče ga Halbom. — Ta dvojica me manje interesuju od Kromvela.

On pogleda unaokolo.

— Gde je Džoni Everet?

— On sedi gore kod Dženkinsonovog potoka, dubre...

Džek Halbom promrsi psovku kroz zube.

— Prokleta budala, za to je bilo vremena! Dženkins nam neće pobeći. Sada se radi pre svega o Kromvelu. On nam je najjači protivnik.

Nadzornik se gromko nasmeja.

— Pošaljite mene i još jednog čoveka gore, gazda, i on će prestati da bude protivnik. Tako ću ga potkresati da više neće znati kako se zove.

Halbom se još više uspravi.

— To bi možda bilo najbrže rešenje. Treba razmisliti da li i mala mačka ne treba da dobije tom prilikom svoj obrok.

Kauboji su pogledali sa čuđenjem

svog mladog gazdu. Kakva je to promena? Zar se nije Džek do sada svim srcem interesovao za En Kromvel? Zar nije svima objavio da će je na ranč dovesti kao svoju ženu pa makar se ona tome i opirala. A sada će dozvoliti da je ovaj grubi nadzor-nik kazni. Kako se to slaže?

Leptien je trljao bradu. Još uvek ga je bolelo mesto gde ga je strašan strančev aperkat pogodio.

— Hej — reče on — sećam se sasvim jasno. Na stanici u Anakondi opazio sam malu beštiju na istom mestu gde sam stranca video prvi put.

— Samog? — upita Halbom. — Ili je tu bio i onaj drugi?

— Drugi nije bio tamo! U svakom slučaju, ja ga nisam video. Ali slučaj je sasvim jasan: Kromvel im je poručio da dođu. Njegova ćerka je ovog crnog čak u Anakondi dočeka la. Tada smo se nas dvojica potukli. Sve to nije bio samo slučaj kako sam do sada mislio. To je prepredena igra, iza koje ne stoji niko drugi nego Vilijam Kromvel.

Nije bilo potrebno podbadati Džeka Halboma. Sin moćnog „kralja goveda” je i sam imao mnogo toga protiv Kromvela.

— Napred, Džo, povedite i Vako Bagera. Napravite Kromvela malog kao stenicu. Kromvel mora na kolena pasti. Bilo bi smešno kada to ne bi uspelo. Halbomovi su izašli na kraj sa svima pobunjenicima i lopovima. Oni će i tog debelog trgovca saterati u mišju rupu. Tako, Džeri i Blif će ostati ovde na tremu i čuvati Kromvel-salun. Ako se pojavi jedan od ona dva stranca, ubiće ga.

Blif Unger počea se po glavi, a zatim protrlja bradu.

— Ubiti? Hm, Džek, zar ne bi o tome trebalo malo bolje promisliti? Smatram da niko od nas nema tri čiste da oružjem navalimo na onu dvojicu.

Halbom prosikta:

— Navaliti? Ko je rekao da se moraš, ti, ovčo, pojaviti pred njima, hej? Kuće pružaju dovoljno zaklona da se možete neopaženo sakriti. Vidite li jednog od njih dovoljno je samo povući kažiprst.

Unger ga pogleda svojim sitnim očima i ponovo protrlja bradu.

— Znači li to da treba da ih napadnemo s leđa, bez poziva?

— Ti možeš da reskiraš i da ih najpre pozoveš — nasmeja se Leptien grubo.

— Sada napolje, vi ovde održavate čitav zbor — viknu Halbom.

Tako je započela planirana brutalna akcija.

Sin rančera Halboma je na svoj način potpomagao politiku svoga oca. Mali rančeri su smetali njegovom ocu, dakle morali su da nestanu. A sada se ocu isprečio na putu Vilijam Kromvel.

Ne samo ocu, već i sinu.

Tako brzo bi prelomljen štap preko čoveka čija je ćerka u Džekovim očima bila najlepša i najdragocenije biće u celoj pokrajini.

Uostalom, on nije smatrao da je njegova veza sa En prekinuta radi borbe protiv njenog oca. Stari samo mora da se „ubedi” da više ne podiže svoj glas protiv gospodara pokrajine Granit.

Banditski maniri rančera očigledno su ovde gore još postojali iako su inače već decenijama bili prisutni samo u pričama zapada. Jaki su ugnjetavali slabe svim mogućim sredstvima. Tako dugo dok nisu po-

stajali poslušni i pridržavali se odredaba i naredaba moćnih.

Kromvel je postao „veliki” svojim radom, ali, na njegovu nesreću, u pokrajini se doselio Teksašanin Halbom. Kada mu se snažni Halbom prvi put suprotstavio, Kromvel je osetio da će u njemu imati ogorčenog protivnika.

Blif i Džeri se iskradoše napolje i priljubiše uz jedna vrata u neposrednoj blizini Kromvel-saluna.

Odmah za njima napustiše Montana-salun preko dvorišta ogromni Leptien sa Vako Bagerom i Lent Federerom.

Džek je radi veće sigurnosti poslao sa nadzornikom pored Bagera i kreolca Federera koji mu je bio odan kao i Valager.

Možda je razlog bio i nepoverenje prema Leptienu što je Halbom tako postupio. Ljudi se moraju držati pod kontrolom — bila je njegova deviza. Ako bi dugačkom nadzorniku ostavio da radi po svom nahođenju, to bi bila greška. Nepoverenje je prokletstvo koje prati one koji žele da vladaju.

Vajat Erp i Dok Holidej su uzeli dve sobe u Kromvelovom salunu. Ali čim se smrklo, napustili su kuću i obreli se u Kromvelovom dvorištu.

Tu je vladala potpuna pomrčina sve do kuhinjskih prozora.

Oni su videli staru kuvaricu crnkinju kako posluje oko štednjaka. S vremena na vreme ulazio bi sluga koji je nosio zavoj oko glave.

Postajalo je hladno. Dva prijatelja su izvadila iz putnih torbi svoje krzene kapute i nastavili sa čekanjem u tami.

— Može, naravno, da prođe i nekoliko sati uzaludnog čekanja, ali

koliko ja znam tu bagru, oni nas neće dugo pustiti da čekamo na njih.

Prošlo je dosta vremena dok nisu začuli šum na kapiji dvorišta.

Jedan čovek ju je kao mačka elastično preskočio i kada se našao u dvorištu, prvo je oslušnuo jedan trenutak, a onda nečujno otvorio kapiju.

Kreolac Federer propusti i onu dvojicu u dvorište.

Prilike se u tami nisu mogle prepoznati, ali da su bili trojica i da je jedan od njih bio dugački Leptien to se ipak moglo utvrditi.

Jedva deset koraka bili su noćni uljezi udaljeni od dvojice posmatrača a nisu ni slutili da im je neprijatelj za vratom.

Vrlo spretno jedan od njih otvorio zadnja ulazna vrata i oni odmah nestadoše u hodniku.

Vajat Erp brzo pođe za njima. Legao je na pod i oprezno odgurnuo samo pritvorena vrata.

Ljudi su već bili na stepenicama.

Bili su toliko glupi da nisu postavili dole stražu.

Maršal se uvuče u mračan hodnik i začu šapat gore na stepenicama.

Brzo i nečujno ih je sledio.

Kada je stigao do zadnje stepenice, on najednom odskoči.

Nepoverljivi kreolac je pustio onu dvojicu da odu napred, a on se sakrio u jedno udubljenje iza stalka sa cvećem. Onda je naišao čovek iz Misurija. Federer mu je munjevitom priskočio da ga baci niz stepenice.

Ali jedan udarac ivicom dlana spreči ovaj pokušaj tako da je kreolac pao na kolena.

Drugi udarac ošamuti ga i on se

sruči sa bukom na stalak sa cvećem.

Pojavi se Leptien.

— Šta se dogodilo?

— Stalak sa cvećem — prošapta Vajat Erp.

Pošto nadzornik nije ništa primetio on progunda:

— Pazi kud hodaš, čoveče!

On ponovo iščeznu.

Očigledno da su se obojica dobro snalazili u ovoj kući i tačno su znali kude idu.

Vako Bager je čekao nadzornika u gornjem hodniku.

— Šta se dogodilo?

— Nespretnjaković je oborio nešto.

— Onda ne smemo da gubimo vreme. Ljudi u kući mora da su čuli buku.

Dole su se otvorila vrata kuhinje. Pojavila se crnkinja.

— Same! — pozvala je ona glasom u kojem se osećao strah.

Crnac se odazvao iz svoje sobe.

— Odmah dolazim!

Vako Bager gurnu nestrpljivo Džo Leptiena.

— Napred, moramo što brže raditi! Kreolac nam je već natovarao crnu fukaru na leđa.

Leptien odgurnu nogom jedna vrata.

— U pomoć! — začu se muški glas.

Bio je to glas Viliijama Kromvela, koga je iz teškog sna prenula galama i koji je u otvorenim vratima video siluetu ogromnog kauboja.

En je spavala u sobi preko puta. Probudila se i otvorila vrata.

Vako Bager, koji je bio leđima okrenut, podskoči i baci se na devojku.

Čovek iz Misurija pojavi se istog trenutka. Odjeknu udarac njegove desnice i kauboj se nađe u hodniku.

Leptien je čuo sve ovo. On se okrete i pogleda čoveka iza sebe.

— Hej, pa u kući ima više pacova nego što smo mislili. Mladiću, idi da spavaš! — reče i razmahnu desnicom prema maršalu, ali Erp se već to sagnu i kao odgovor uzvрати snažnim udarcem.

Leptien posrnu. Sada se na njega sručiše teški udarci čoveka iz Misurija i on pade na kolena.

Gotovo onesvešćen, nadzornik nije mogao da veruje da ga je mogao neko tako brzo savladati i vezati. Tu se odmah našao još jedan čovek koji se vraški dobro razumeo u ove poslove.

Holidej je već vezao Federera, a onda pomogao maršalu da gore sredi-ostale.

Otac i kći posmatrali su šta se događa. Munjevito se sve odigralo pred njihovim očima.

Jedan čovek se peo uz steponice.

Holidej odskoči i revolver mu zablista u ruci.

Ali to je bio crnac Sam.

Vilijam Kromvel je teško disao i čvrsto se držao za vrata.

— Ja ne razumem — jeknu on.

Ali En je sve razumela.

— To je maršal — viknu ona.

— Ko?

Holidej brzo priđe devojci i šapnu joj na uvo: — To smo hteli da zadržimo za sebe, En.

Drhtavom rukom zapali crnac lampu.

— Ser, vi ste ranjeni? — jauknu on.

— Ne — odgovori trgovac. — Uopšte ne znam šta se ovde doko-

dilo. Prvo su se otvorila vrata i ja sam ugledao čoveka koji još nije uspeo ni da uđe, a već je bio odvučen. Sam đavo zna kako se to desilo!

Do njegovih ušiju dopre sonoran glas čoveka iz Misurija.

— Ništa značajno, mister Kromvel. Nekoliko pijanih kauboja su očigledno pogrešili kućni broj. Sam, ti ćeš nam pomoći da iznesemo ove napadače.

Nekoliko minuta kasnije bili su goniči stoke vezani napolju za stub na tremu.

Blif i Džeri su sve ovo posmatrali, ne usuđujući se da se pojave. Ostali su sa druge strane ulice i osećali se vrlo nelagodno.

Đavo neka nosi Džeka Halboma, kad mu je ovako nešto palo na pamet!

Crnac Sam je opet zaključao kapiju.

Kromvel je sa lampom u ruci sišao dole i pogledao dvojicu stražara.

En je stajala na sredini stubišta.

Trgovac je duboko uzdahnio i pritisnuo levu ruku na srce.

— Vi ste to, dakle! Ne znam kako da zahvalim. Znam da su to bili Halbomovi ljudi, ali ne znam šta su tražili ovde.

— Vas — reče maršal kratko.

— Mene? — upita čovek uplašteno. — Ali zašto?

— Budite zadovoljni što to niste saznali. Mislim da vam je Džek Halbom namenio dobre batine.

— Batine?

! — Tako je izgledalo.

En se zanese i uhvati za ogradu stepeništa. Oči joj zasijaše.

— Odakle stigoste tako brzo, mar... mister? — upita ona.

— Upravo smo bili u noćnom obilasku — odgovori Holidej. — To je naša navika, ledi!

Kromvel otvori vrata sobe čiji su prozori gledali u dvorište.

— Smem li da vas zamolim da uđete unutra? Sam, zatvori vrata.

Vajat Erp odbi.

— Na žalost ne možemo, jer moramo odjahati zbog jednog važnog posla.

— Odlazite?

Vajat pogleda u devojkicu.

— Da li Sam poznaje put do Dženkinsa?

— Do Dženkinsa? Vi hoćete k njemu? Poći ću ja s vama. Ja znam taj put bolje nego Sam.

— En! — uzviknu Kromvel. — Nećeš, valjda, usred noći da jašiš u brda?

— Hoću!

U glasu trgovca osećao se strah.

— Dete... ja...

— Nemaš razloga da se plašiš, oče.

Trgovac pogleda maršala, podiže visoko lampu i osvetli celu pojavu čoveka iz Misurija.

— Ja vas ne poznajem, mister, i ne znam čime zaslužujemo vašu pomoć. Izgleda da moja ćerka zna ko ste vi jer vas je oslovila sa „maršale“...

Bilo je besmisleno da se i dalje drži u tajnosti ime. Stari je isuviše brinuo za kćer, čak više nego za sebe i svoje slabo srce.

— Zovem se Erp a ovo je Dok Holidej...

— Erp! — ponovi trgovac. — Vi ste Vajat Erp?

— Da, ako i vaša ćerka hoće da ide sa nama, onda neka požuri.

Kada je maršal deset minuta kas-

nije otvorio kapiju, gurnuo je devojkę unazad a Džordžijancu dao znak.

Kao po dogovoru oba čoveka istrčase na ulicu i baciše se pičice.

S leve i desne strane zapraštaše meci.

Svetloplavi plamenovi iz revolverskih cevi suknuli su prema njima.

Vajat Erp je pucao i u jednom i u drugom pravcu svojim specijalnim „bantlajnom”. Holidej takođe.

Onda obojica skočiše i potrčase. Jedan levo, a drugi desno.

Opet su se bacili na zemlju.

Meci su zviždali preko njih.

Vajat Erp povika:

— Sidi, Džoni, inače si badava radio sedam dana.

Kauboj Vago Bager, koji je sa nadzornikom i kreolcem bio odsečen od svojih drugova, prodera se promuklo:

— Pseto, sada ćeš umreti!

Vajat stavi šešir na revolversku cev i onda je naglo diže.

Dva, tri, četiri metka opali Bager na podignut šešir.

Maršal požuri i skoči na trem. U svoj svojoj veličini stajao je pred kaubojem.

— Ruke u vis!

Bager odbaci svoj ispražnjen revolver.

— Gubi se! — naredi mu čovek iz Misurija.

— Šta-a-a?

— Rekao sam da se gubiš, čoveče!

Gonić stoke požuri preko ulice prema Montana-salunu.

Ali, iako je kucao na vrata, ona su ostajala zatvorena.

Maršalov smeh dopre je do njega.

— Oni te više neće, dečko. Suviše si spor. Bolje potraži svog konja i hvataj maglu pre nego što se predomislim.

Na drugoj strani nalazio se Federer. Kada se Holidej uspravio, kauboj naglo skoči iz zaklona sa dva revolvera uperena u Džordžijanca.

To je bila greška, kobna greška kada je bio u pitanju čovek iz Džordžije.

Pre nego što je kreolac mogao da opali, desnica Doka Holideja spusti se na dršku revolvera i istog trenutka on opali sa bedara kroz otvoreno dno futrole.

Kao kamena statua stajao je tu strelac iz daleke Vadoste.

Kreolac se obrnuo oko sebe. Metak ga je pogodio u rame.

Kockar se odmah stvori uz njega, i istrže mu revolvere iz ruku i zavitla ih ispred trema.

— Gubi se!

Smeh čoveka iz Misurija odjekivao je ulicom.

Dva prijatelja vratiše se u dvorište.

— Možemo da krenemo, leđi — reče kockar. — Vazduh je čist!

Vajat i Holidej izvedoše konje iz staje i sa devojkom u sredini odjašaše iz grada prema jugozapadu.

Erp je namerno izabrao taj pravac da neki eventualni posmatrač ne bih odmah otkrio njihovu nameru.

Bilo je nešto pre svanuća kada je pred njima iskrsnuo mali ranč Ovena Dženkinsa. Kuća, ambar, staja i iza njih mali prazni koral.

Devojka ispruženom rukom pokazala u pravcu ranča.

— To je ranč Ovena Dženkinsa, mister Erp.

Maršal je zahtevao od svojih pratilaca da ga tu čekaju.

On je u polukrugu obišao ranč i posle pet minuta se vratio.

— U jednoj prostoriji gori svetlost. Izgleda da je to kuhinja.

Devojka se uplašeno uhvati za glavu.

— Možda su opet izvršili napad na mister Dženkinsa i sada mu žena ukazuje pomoć!

Polagano odjahaše njih troje prema malom dvorištu ranča.

Dok Holidej se na kapiji odvoji od njih.

En pogleda za njim i upita maršala:

— Kuda on ide?

— Zna, Dok ima vrlo korisnu naviku da prvo sa strane ispita kuću u koju hoćemo da uđemo.

Iako En nije shvatila, nije više postavljala pitanja.

Iznenadila se kada je maršal rekao da treba da ostane napolju i da čeka.

— Zašto? — upitala je. — Ja dobro poznajem Ovena Dženkinsa i mogla bih da vas upoznam sa njim.

— To ćete i uraditi ako dođe do toga.

Devojka je smatrala da je maršalova opreznost preterana, jer, konačno, nisu više bili u gradu gde se svakog trenutka moralo računati sa napadom Halbomovih ljudi. Ovde, na malom Dženkinsovom ranču, teško da bi neki bandit zalutao.

Pa ipak jedan sat ranije došli su ovamo sa severoistočne strane četiri čoveka. Oni su se prikrili u dvorište a onda zakucali na vrata.

Meri Dženkins je ustala. Samo se ogrnula i otvorila vrata.

U sledećem trenutku oseti udarac i jedan čovek je odgurnu. Drugi narsnu na nju i stavi joj ruku na usta.

Treći ode u spavaću sobu na kojoj su vrata ostala otvorena.

— Ustani, Dženkins! Hoću da govorim sa tobom.

Rančer prenut iz sna prepoznaše odmah glas Džeka Halboma.

On se obuče i izađe u hodnik.

— Upali lampu u kuhinji! — naredi mu sin velikog rančera.

Teškim korakom pođe Irac ispred Džeka, uđe u kuhinju, skide cilindar sa lampe i zapali fitilj.

On vide četvoricu ljudi. Jedan od njih ugura ženu u kuhinju.

Dženkins ih pogleda redom.

— Halbomova družina — reče žustro. — Po čemu se vi razlikujete od bandita?

Razroki Ed Larkin podiže ruku da udari rančera, ali ga ovaj snažno odgurnu, Larkin htede ponovo da navali na starog. Sada ga Džek Halbom zdravom rukom povuče natrag.

— Okani se, Ed. Ostavi to za kasnije. Sedi ovde, stari.

Dženkins se spusti na stolicu i zagleda u ruku mladoga Halboma koja je bila u zavoju.

Rančerov sin primeti njegov pogled i naljuti se.

— Ti znaš zašto sam došao — upita ga oštro.

— Ne!

Halbom dade mig Larkinu.

Razroki kauboj podiže visoko kratak bič i ošinu njime rančera po rukama.

Žena vrishu.

— To ne biste smeli da dozvolite, mister Halbom! Vi ste bili još dete kada je vaš otac došao ovamo. Tada nam je rekao da će sa nama održavati dobre susedske odnose. Šta smo vam mi učinili da tako rđavo postu-

páte sa nama? To vam neće doneti sreću...

— Skinite mi tu kukumavku s vrata! — zagrme Halbom.

Džimi Norton i Tim Bruk zgrabili su ženu i izvukli napolje.

Džek Halbom odgurnu Larkina u stranu i postavi se s druge strane stola, nasuprot starome Dženkinsu, Mišići na licu su mu poigravali.

— Narediću da ti oderu kožu, ti, bedni kupusaru, ako odmah ne učiniš to što ti budem rekao.

— Štedi svoje grlo — odgovori Irac osorno. — Možeš tiho da govoriš, čujem ja vrlo dobro.

Dendi se još više nagnuo preko stola. Kada je progovorio to je zvučalo kao šištanje zmiје:

— Gde je priznanica?

— Već dugo je nemam.

— A... ti je više nemaš? — Džek podiže obrve do ivice šešira i nasmeja se usiljeno. Onda gurnu nogom jedan tronožac napred i spusti se na njega.

— Pa to je luda ideja. Jednostavno ti više nemaš tu priznanicu. Na takvu pomisao nikada ne bih došao.

— Šta onda još? — progunda Dženkins.

— Šta još? — ponovi Halbom. — Hoćeš da čuješ nešto još važnije? Ti si dobru igru smislio, stari, ali to kod mene neće proći. Daj ovamo priznanicu!

— Već sam ti rekao, momče, da je više nemam.

— I, gde je sada?

— Spaljena je!

Larkin ponovo podiže bič i ošinu njime rančera nekoliko puta.

Stari čovek najednom skoči i pod udarcima biča približi se kauboju i zgrabi ga za gušu.

Na staroga je odmah navalio i Holbom, ali on nije ispuštao Larkina koji je postao tamnocrven u licu.

Halbom otvori širom vrata i pozva onu dvojicu, pošto je uvideo da ne može jednom rukom da se bori protiv Dženkinša.

Mladići jurnuše unutra i baciše se na rančera.

On je ležao na podu, ali Larkina nije ispuštao. Kao da nije osećao udarce kauboja.

Žena je stajala na vratima i zaprepašćeno gledala.

— Oven — ote joj se krik iz grla.

Irac pusti Larkina.

U poslednji čas, jer je kauboj bio gotovo ugušen.

Halbomu se najednom nađe revolver u ruci.

— Ustani, Dženkinse! Odmah mi reci gde se nalazi priznanica ili ću te napuniti olovom.

Stari ga ljutito pogleda. Njegovo lice bilo je prekriveno krvavim brazgotinama.

— Rekao sam ti da sam ga spalio, Halbom. Možeš me ubiti ali na tome nećeš ništa da izmeniš.

Halbom je sa onom dvojicom izmenjao poglede, a onda sva trojica dođoše do prozora. Tu su se nekoliko trenutaka savetovali, dok je Larkin, omamljen, još uvek klečao na podu.

Kad se Halbom okrenuo, u njegovim očima se video lukavi sjaj.

— Daću ti pola sata vremena, stari. Ako posle tog vremena ne izmisliš nešto bolje, ovi momci će tvoju staru da zadave isto onako kako si ti pokušao Larkina da zadaviš.

Stari pogleda mimo kauboja i uzvрати :

— Sprema se oluja.

Halbom izmenja poglede sa ostalima.

— Ne obraćajte pažnju na starčevu brbljanje — procedi Halbom. — Prvo, oluje neće biti. Uostalom, progurali smo mi i gore stvari preko glave. Pre dva sata sam još uvek imao metak u mišići, koji mi je jedan vidar ledenog pogleda izvadio.

— Oluje će biti, ženo — ponovi Irac.

Larkin se ječeći uspravi.

— Ako sada još jednom bude pomenuo oluju, Džek, ubiću ga!

Snažan kovitlac vetra, koji je sve pred sobom uništavao, rušio i lomio nije rpetstavljao i najveću opasnost. Ono što je u snežnoj oluji bilo kobno jeste njena iznenadna, neočekivana pojava. Nastala bi u magnovenju, otvarala i pretvarala utrobu zemlje, čupala snažno drveće pa čak i rušila kuće.

Iako na severu države, stanovnici Montane daleko su više strahovali od takozvane suve oluje nego od snežne. Na snežnu oluju se čovek ipak mogao pripremiti, jer se njeno preteće urlanje čulo miljama daleko.

Suva oluja donosila je i sneg sobom, ali nije vitlala sa zemlje snežne mase. Utoliko je bila brža i opasnija.

U kuhinji rančera vladala je potpuna tišina čitavih petnaest minuta. Džek Halbom nije imao dovoljno nerava da sačeka pola sata — obećano vreme. Stao je ispred stola i viknuo na rančera:

— Daj priznanicu, stari razbojnice! Ti si mi sumu od dvadeset hiljada dolara na razbojnički način dobio.

— Nije tačno, Džek — odgovori

rančer mirno. — Suma je bila osamdeset hiljada dolara, ali sam se ja zadovoljio sa četrdeset.

— Šta to treba da znači? — zakrešta Halbom. — Da nećeš da kažeš da priznanica glasi na četrdeset hiljada dolara — ti, bedna varalico!

— Varalica si ti, Džek Halbom — uzvratilac starac odlučno. — Ti si me naterao da igram. Pred desetak svedoka si napisao priznanicu, koju sada hoćeš da ukradeš. Znao sam da je nećeš otkupiti i zato sam je spali.

— Nije spaljena! — uzviknu Halbom. — Stara lopužo, ti si je sačuvao da je jednog dana naplatiš od moga oca.

— To sam mogao odavno.

— Ne. Ovakva tvrda irska glava čeka svoj trenutak.

— Moj trenutak? Tačno je, čekam ga.

Lice rančerovog sina prebledelo.

— Onda ćete oboje umreti. Ti i stara. Prvo ona, da ti doživiš te stranske trenutke.

— Ti nas više ničim ne možeš zaplašiti, Džek Halbom — izusti promuklo stari. — Mi znamo da si propalica i da nećeš ustuknuti ni pred ubistvom.

Larkin podiže bič. Ali u tom trenutku otvoriše se vrata.

Vajat Erp stajao je na pragu. Odmah zgrabi za okovratnik Larkina, koji je stajao pred njim i odbaci ga u stranu kao trulu vočku.

Džek Halbom se okrete i pogleda iznenađeno u čoveka iz Misurija. U desnoj ruci još uvek je držao revolver.

— Stranac! — viknu on i podiže revolver u nameri da opali na maršala.

Samo tren ranije raspršte se staklo na malom prozoru iza njega. Metak iz poniklovanog revolvera zavizda kroz prostoriju i izbaci nitkovu kolt iz ruke.

Jedan od kaubojâ baci se uz psovku na maršala. Iako je bio jak kao medved, imao je nesreću da ga precizno plasiran udarac odbaci do zida, zatim se sruši na pod.

Drugi kauboj pokuša takođe da napadne maršala, ali je dobio udarac u jabučicu, pa se okrete oko samog sebe.

Dženkinsi su gledali zbunjeno u stranca.

— Ko je ovo — promuca žena.

— Moje ime je Erp, madam — odgovori čovek iz Misurija. — U Anakondi sam slučajno upoznao malu En Kromvel, koja mi je ispričala kakvim neprilikama ste vi ovde izloženi.

Mali rančer počese se po glavi razmišljajući.

— Erp? Ovo sam već jednom čuo.

Izenada se pojavi devojka u vratima. Uruci je držala mali revolver.

— Pazite, maršale! Ovaj čovek se mašio za revolver — uzviknu ona pokazujući na Larkina.

— Znam, mis En. Budite bez brige. Ako pogledate preko na prozor videćete revolver čija je cev uperena tačno u tog čoveka i odmah će bljunuti vatru ako mladić bude imao loše namere.

Svi su se osvrnuli u pravcu malog prozora i tamo otkrili cev revolvera.

— Ko je taj čovek napolju? — upita rančer.

— Moj prijatelj Holidej — odgovori maršal.

Džek Halbom bio je zaprepašćen.

— Vajat Erp i Dok Holidej — promrsi on kroz zube. — Ja, idiot! Mogao sam to da pomislim. Gvozdeni maršal iz Dodž Sitija! Dakle, Dok Holidej mi je izvadio metak iz ruke.

Na te reči pojavi se kockar na prozoru.

— Znaš li, ja sam ti olovo sasuo u ruku, Halbom, i u izvesnoj meri je bio dogovor da ti to olovo i izvadim. Ali, treba da ti je jasno: bilo je to samo jednom. Sledeći metak ti neću vaditi!

Žena malog rančera se okrete devojci:

— Ko je ovaj čovek?

— Dok Holidej, mis Dženkins. On je došao sa Vajatom Erpom kada me je u Anakondi napao nadzornik ovog čoveka.

Halbomovi kauboji, koji su ovamo došli sa svojim mladim gazdom da urede jednu stvar, stajali su kao ukopani dok su im pogledi bili prikovani za čoveka iz Misurija. Niko od njih nije se usudio da se pomeri. Suviše su slušali o tom čoveku koji je stajao pred njima. A čovek, preko na prozoru bio je, dakle, strašni Dok Holidej. Na ovakvu branu ni u kojem slučaju nisu ova tri goniča stoke pomišljali da navaľuju.

Džek Halbom se nasloni na zid i grčevito uhvati desnicom levu ruku, koja ga je jako bolela. Lice mu postade pepeljasto a vrh nosa beo i šiljat. U glavi mu je bubnjalo, tako da je bio nesposoban da misli.

Vajat Erp je još uvek stajao u vratima. En Kromvel bila je iza maršala i posmatrala preko njegovih širokih ramena šta se događa.

— Vi poznajete ove ljude, mister Dženkins — upita Erp.

Rančer klimnu glavom.

— Da, na žalost. Sve ih poznajem. Oni su banditi!

— Šta traže ovde?

Dženkins je ispričao sve o priznani.

— Vi ste spalili priznanicu? — upita zapanjeni Erp.

— Da. U stvari, rekao sam ženi da je uništi.

Svi prisutni pogledali su u ženu.

Meri Dženkins zavuče ruku u džep kecelje, koja je visila na kuhinjskim vratima, izvuče jednu presavijenu cedulju i pruži je maršalu.

Vajat Erp prelete pogledom preko nekoliko ispisanih redova, onda priđe Džeku Halbomu i pokaza mu papir.

— Je li ovo vaša priznanica?

Na ovo pitanje bi Džek Halbom na svakom drugom mestu odgovorio odrečno, ali pod pogledom ovog čoveka nije imao snage da poremekne.

— Da — rekao je jedva čujno.

— Govorite glasnije, čoveče — naredi mu čovek iz Misurija.

— Da — ponovi bandit jasnije.

— Dakle, vi izjavljujete na ovom papiru da dugujete rančeru Ovenu Dženkinsu četrdeset hiljada dolara!

— Valjda je tako — promrmlja dendi.

— Ne odgovaraj drsko, dečko, jer će pljuštati šamari. Sa tipom kao što si ti ne bih se dugo nećkao. Dakle, vi dugujete ovom čoveku okruglu sumu od četrdeset hiljada dolara.

— Da — odgovori Halbom žalosno.

— Zašto mu još niste isplatili taj novac?

— Isplatio?

— Da!

Halbom spusti pogled.

— Nisam imao vremena za to.

— Ol rajt — reče maršal. — Mister Dženkins, imate li papir i mastilo u kući?

Žena je odmah donela pribor za pisanje.

— Sedite za sto, Halbom — naredi maršal čoveku koji je iz čiste obesti postao prestupnik.

Džek Halbom poslušao.

— Pišite: obavezujem se da moj dug od četrdeset hiljada dolara isplatim mister Oven Dženkinsu u roku od dvadeset i četiri časa. U protivnom spreman sam da snosim sve zakonske posledice... Džek Halbom.

Vajat uze papir i pročitao ga.

— Mesto što se kockate u dobre dolare bolje da ste učili da pišete. Sedam grešaka ste napravili, a to vam nikako ne može služiti na čast, Halbom.

Sada se maršal okrete Dženkinsu.

— Ova četiri kauboja su vas napala usred noći. Možete da zahtevate njihovo hapšenje.

Irac odmahnu rukom.

— Neka ih đavo nosi. Ali ako još jednom nekog od njih sretnem na mojoj zemlji korišću zakon prerije i ubiću ga!

Stari čovek je još uvek verovao u zakon i mislio da sa ovim nemoralnim tipovima treba da se ophodi kao sa ljudima.

Vajat Erp zavrte glavom.

— Ja vam ne odobravam, rančeru. Ali vi, valjda, znate šta radite.

Maršal se okrete kaubojima.

— Čuli ste šta je izjavio čovek koga ste napali i maltretirali. Brzo,

kupite se! Bićete pod prismotrom mojom i Holidejevom. Ako posle petnaest minuta ijedan od vas bude u blizini, povešću ga sa sobom.

Kao da ih je sam đavo gonio, ljudi pojuriše.

Napolju, pred kapijom, Džek Halbom zastade.

— Za ovo će biti kažnjen. Kunem se da ću ubiti ovog prokletog maršala! Ko od vas hoće sa mnom?

Pre nego što je mogao da dobije odgovor, začuo se zvonak Holidejev glas izmešan metalnim zvukom revolverских oroza.

— To je izvanredna ideja, Džek. To će ti pomoći da se brzo nađeš na groblju!

Ljudi su stajali smeteni, a onda se okrenuli i požurili ka staji gde su bili vezani njihovi konji.

Ubrzo su izjahali iz dvorišta.

Vajat Erp je stajao na kućnom pragu i gledao za njima.

Holidej mu priđe.

— Dok sam bio iza kuće zapazio sam nešto čudnovato. U vazduhu su se čuli neobični zvuci...

— Oluja! — reče maršal. — I ja sam ih već čuo.

Dženkins priđe dvojici prijatelja.

— Maršal je u pravu. Još od jutros osećam po mojim kostima da dolazi oluja.

Više nije bilo sumnje.

Munjevitom brzinom dolazila je sa zapada, a zemlja je tutnjala kao da juri bezbroj bivola. Čupala je velike grudve zemlje i podizala visoko, donosila ledeni dah sa brda i hiljade snežnih pahuljica. Podigla je krov sa jedne pomoćne zgrade i prešla preko ambara.

Ljudi su utrčali u kuću i slušali bes tornada.

Bilo je kao da se iznenada otvo-

rio pakao, koji je hteo upravo da se izbesni nad dvorištem Ovena Dženkinsa.

Petnaest minuta bez prekida besnela je oluja nad ovim malim rančom, kidajući sve što nije bilo dobro pričvršćeno.

Zatim je otišla kao što je i došla.

Na severoistok.

Ljudi su još nekoliko minuta čekali, a onda su izašli u dvorište.

Vajat Erp je pokušao da pronade na nebu pravac u kom je oluja dalje nadirala.

Ali bilo je suviše mračno da bi se moglo išta zapaziti.

Posle nekoliko minuta nije se više čula grmljavina koja je pratila oluju.

— Ide prema severoistoku — reče maršal, koji se već više puta zatekao u predelima kojima je besneo tornado.

— Na severoistoku je Halbomov ranč — začu se promukli glas malog rančera.

Vajat pogleda Dženkinsa.

— Koliko je udaljen odavde?

— Dosta. Džek Halbom treba da jaše nekoliko sati da...

Maršal se namršti, a onda reče odlučno:

— Ja odlazim. Hoćete li sa mnom, Dok?

Kockar samo klimnu glavom i ode po konje.

Kada se vratio, vide rančera kako ide u štalu.

— Idem da dovedem svog konja. Vi ne znate put.

— Samo vi ostanite — pokušao je maršal da ga odvrati. — Mi ćemo pronaći ranč.

Ali Oven Dženkins je bio Irac. Pošao je sa njima.

En je ostala kod rančerove žene.

— Doći ćemo po vas — reče joj maršal pre polaska.

Ubrzo se maršal odvoji od Holideja i Dženkinsa, koji su jahali prema severoistoku, da bi poterao konja svom brzinom na zapad.

— Kuda je krenuo? — uzviknu rančer. — Ide u pogrešnom pravcu i u pomrčini nas neće pronaći.

— Bez brige! — umirivao ga je Džordžijanac. — Taj se snalazi svuda...

— Ali zašto jaši na zapad? Ranč leži na severoistoku. Mislio sam da hoće da stigne kauboje koji su odjahali pre oluje.

— Baš to namerava. Ali najpre hoće da obiđe oko vašeg ranča. Hoće da proverí da kauboji nisu došli na kobnu ideju da se vrate.

Stari rančer zadrža konja i pogleda uznemireno oštar profil svoga pratioca.

— To... je isključeno. Halbomu je dosta. Prisustvo maršala Erpa ga je dokrajčilo. Za ovako nešto imam nos. Konačno, dosta dugo već znam te lopuže.

— Ni ja ne verujem, mister, ali isključeno, na žalost, nije. Mi smo navikli na tako nešto.

Najednom na zapadu odjeknuše pucnji.

Holidej odmah okrete konja i potera ga. Dženkins je istog trenutka pošao za njim.

Začuo se još jedan pucanj, a onda još jedan. Pucnjava je bila sve jasnija i Holidej je već mogao da vidi vatru iz oružja.

Razaznao je pucnje iz maršalove vinčesterke.

Vešto je skrenuo na jugozapad,

došao iza leđa Vajata Erpa i približio se njegovom skloništu. Onda je izvukao svoja dva revolvera i ispalio više hitaca.

Maršal je ležao u udolini pored oborenog konja. Kada je začuo pucnje iza sebe uplašeno se trgao, ali je odmah prepoznao zvuk Holidejevog „siksgana“.

Rančer priđe Holideju.

— Prokletstvo, da li je to Džek? Odakle mu najednom ovoliko oružja?

To nije bio Džek Halbom. Bio je to Džo Leptien i ostala Halbomova momčad, koji su se morali odvojiti od Deki i sada u mraku se mimoišli sa njim.

Leptien se sa ljudima sklonio u jednu udolinu i iznenada začuo topot konja. Kada je jahač došao na četrdeset jardi, Leptien je otvorio vatru u njegovom pravcu.

Holidej ostavi rančera da štiti maršala s leđa, a on okrete konja i odjuri.

U luku je jahao prvo na sever, a onda na zapad i tako došao iza leđa goniča stoke.

Holidej kliznu s konja i neometano dođe na deset jardi od udoline.

Tu se baci na zemlju i brzo ispalí jedan za drugim sedam metaka preko udoline.

— Bacite oružje, momci, opkoljite me!

Vajat Erp je čuo šta je Holidej rekao. Čuo je i Dženkins, koji je, sa puškom u ruci, klečao na zemlji udaljen od maršala dvadeset jardi.

Blef je uspeo!

Dugački Leptien je uzviknuo:

— To je jedan od revolveraša iz Anakonde!

— Helo, dugački, moje ime je Holidej, Džon Henri Holidej. Tamo preko je Vajat Erp sa svojim ljudima. Hajde, bacajte oružje i izlazite iz vaših pacovskih rupa!

Potrajalo je nekoliko minuta, a onda su se kauboji pojavili, vodeći svoje konje.

— Ostanite tu gde ste, ljudi! — viknu Vajat Erp blefirajući. — Pustite ih neka odu. Tu je samo nekoliko kauboja sa Halbomovog ranča. A vi, momci, jašite za Dramond!

— Ako ste vi Vajat Erp — začu se glas Halbomovog nadzornika —, onda znate da tamo besni oluja.

— Ne, nego na vašem ranču. Uzjašite vaše konje i gubite se.

Sedam Halbomovih kauboja nisu čekala da im se dva puta kaže. Skočili su na konje i kao furije odjurili.

Dok Holidej odjaha do maršala.

— Šta sada da radimo? Vaš konj je gotov.

— Ni govora. Kada sam ovamo uškočio, on je legao pored mene.

Holidej pomilova po glavi dorata koji se podigao.

— Izgleda da je postao prilično iskusan trkač...

Oni ponovo odjahaše na severoistok.

Sada je bilo nešto vidnije, jer su se mesečevi zraci počeli probijati kroz oblake. Nailazili su na tragove koje je oluja za sobom ostavila.

Vajat Erp se nije prevario. Išao je tačno u pravcu tornada.

Nakon jednog i po sata jahanja najednom zadržao maršal svog dorata i ispruži ruku napred. Tamo se jasno video beli konj.

— Džekov konj — reče mali rančer.

Oni poteraše konje ka belcu. On se uplaši, ali ga maršal na vreme uhvati za uzde.

Nekoliko jardi ispred životinje ležalo je nečije telo.

Vajat pruži Holideju uzde, a on se nagnu nad telom.

— Halbom — reče.

Holidej je takođe sjahao. Sada je on pružio natrag uzde uznemirenog konja koji je rzao i otimao se i kleče pored čoveka.

Nije potrajalo dugo, a onda se začu njegov glas:

— On je mrtav.

Neko vreme su ćutali.

— Da li je pao sa konja? — upita rančer.

— Izgleda.

Tornado je odneo ovog čoveka koji nije poštovao zakon. Čim je počela oluja izgubio je iz vida svoje ljude. U bekstvu pred olujom mlađić je pao sa konja i to tako nesrećno da je morao ostati na mestu mrtav.

Vajat Erp skoči na konja i pođe da pregleda okolinu. Nije bilo isključeno da je još neko od kauboja stradao od tornada.

Ali ona trojica mora da su odjahala, jer nije otkrio njihov trag.

Rančer je položio Džeka na konja. Bez reči su odjahali dalje na severoistok.

Sunce je već izašlo kada su u daljini, na jednoj uzvišici, spazili velike zgrade ranča.

Bio je to veliki ranč. Imao je tri velike zgrade za stanovanje, sedam ambara, dve dugačke štale, veliku

kovačnicu, kuću u kojoj se kuvalo, dvospratnu kuću za momčad i više prostorija za držanje alata. U prostranom koralu nije bilo nijednog konja. Ili su životinje pre oluje sklonili u štalu, ili su one same probile ogradu korala i pobile.

Pridošlice su vrlo brzo doznale da je ovo drugo bilo tačno.

Kada su prošli kroz otvorenu kapiju, videli su krupnog rančera kako stoji na verandi. Dole ispred verande stajali su kauboiji.

Vajat je jahao napred, za njim Holidej. Kao treći jahao je Dženkins, koji je vodio konja s mrtvacem. Ovena nisu još mogli Halbomovi ljudi da primete.

Lester Halbom je prvo video čoveka iz Misurija. On pocrvene od besa i zagrme:

— Šta tražite ovde, čoveče?! Mi imamo drugih briga, a ne da sa vama natežemo. Neke konje je oluja naterala u bekstvo.

— Oni će se vratiti — uzvratila maršal hladno. — Mislim da sam vam doneo nešto mnogo važnije.

— Važnije! Slušajte, stranče, ja slutim da ste vi maršal Sjedinjenih Država. U redu, budite kratki, jer ne želim da se svađam sa vama. U svakom slučaju, za mene nema ništa važnije od mojih konja.

— To će se videti.

Vajat potera svog konja na levu stranu, Holidej svog na desnu, tako da je Halbom mogao da vidi Dženkinsa.

— Do đavola! — zagrme on. — Šta ovaj radi ovde? Pustite me na miru sa onom prokletom branom, Dženkins. Mogu da vam kaž... —

On ne završi misao. Oči mu se neprirodno raširiše kada je njegov pogled pao na sinovljevog konja i telo koje je ležalo na njemu.

Neko vreme nije bio u stanju da se pokrene. Onda se u jednom skoku, preletevši pet stepenica, nađe u dvorištu, odgurnu ljude koji su se i sami počeli sklanjati u stranu i trčeći stigne do belca.

— Džek! — začu se rančerov drhtavi glas.

On povuče svog sina sa konja i spusti ga na zemlju.

— Je... li... mrtav?

— Da, on je mrtav — odgovori Vajat Erp grubo.

Halbom je nemoćno zurio u leš svoga sina, a drhtaji su potresali njegovo krupno telo.

Znači, ipak je za ovoga čoveka postojalo nešto važnije od konja i goveda.

— Džek — mrmljao je šapatom — Džek!

Onda je pao na kolena, uzeo glavu svog mrtvog sina i pritisnuo je na svoje grudi.

— Ja sam... kriv! Samo ja! Zato što sam hteo sve da ti dam, a time sam ti sve uzeo... To ja oдавно znam. Ali bilo je suviše kasno... ti si već duboko zagazio!

Reči samooptužbe su navirale iz usta ovog čoveka, skrhanog bolom. Vajat Erp, Dok Holidej, Dženkins i Halbomovi kauboiji skinuli su šešire i gledali nemo duboko ožalošćenog rančera.

Najednom Halbom ponovo spusti mrtvog sina na zemlju i uspravi se.

Njegove oči, koje su sevale mrž-

njom, bile su upravljene u maršal-
la.

— Vi ste ga ubili?

Vajat odmahnu glavom.

— Tornado je uštedeo trud meni
ili nekom drugom. Vaš je sin bio na
Dženkinsovom ranču sa još tri vaša
kauboja. Kada smo mi naišli, za-
tekli smo ih kako maltretiraju ran-
čera i njegovu ženu.

— To nije istina, vi lažete!

— Slušajte, mister, moje ime je
Erp, Vajat Erp. Ja nemam nikak-
vog razloga da vas lažem. Vaš sin
je odnedavno progonio Dženkinsa
jer je hteo da mu uzme jednu pri-
znanicu. Po svaku cenu. Više puta
ga je napadao, pa čak i pucao na
njega. Noćas je njemu i njegovoj
ženi pretio smrću. Hteo sam da ga
zajedno sa kaubojima uhapsim. Ali
Dženkins je bio protiv toga. Ljudi,
koji se ni po čemu nisu razlikovali
od bandita, odjahali su pre oluje.
Ostale više nismo videli. Ovaj ovde
je postao žrtva oluje.

Nastala je mrtva tišina.

Oven Dženkins je sjahao, izvadio
iz džepa presavijenu priznanicu i
papir sa ispisanim obavezom. Džeka
Halboma i oba papira iscepao na
dvoje. Papirići su odlepršali na ju-
tarnjem vetru preko mrtvog tela.

Vajat Erp okrete konja i napusti
dvorište Halbom-ranča bez pozdra-
va, praćen Holidejem i Dženkin-
som.

Još isto veče odveli su Dok i
maršal devojk u grad. Onda su se
vratili na Dženkinsov ranč i smes-
tili u jednu sobu. Iz opreznosti...

U rano jutro sledećeg dana opazi

Vajat Erp, koji je stajao na prozoru,
jahača koji se približavao.

— Hej, ako me oči ne varaju ono
je Halbom...

Holidej, koji se upravo umivao
hladnom bunarskom vodom, izvadi
svoju večitu cigaretu iz usta, sklo-
ni sa čela vlažni pramen kose a
onda priđe prozoru na kome je sta-
jao čovek iz Misurija.

— Aha, to je on!

Dva prijatelja iz Dodž Sitijsa sta-
jala su na vratima sobe kad je Les-
ter Halbom stupio unutra. Oven
Dženkins je stajao iza grubo istesa-
nog stola, a njegova žena kraj pe-
ći.

Lice Lestera Halboma kao da je
preko noći ostarelo.

Žena mu se obrati prigušenim gla-
som:

— Žao mi je vašeg sina, mister
Halbom.

Rančer okrete glavu.

— Znam da ste dobronamerni, no
ne bi trebalo da vam bude žao. Džek
je bio bezdušan čovek!

Skinuo je šešir s glave i s mu-
kom se trudio da savlada gušenje
koje je osećao. Taj bezdušni čovek
mu je bio sve na ovom svetu. Po-
digao je pogled.

— Vidim da je maršal još uvek
tu. To je dobro.

Prišao je stolu, i izvukao iz dže-
pa dva lista hartije.

— Mister Dženkins, ja sam poku-
pio i slepio vaše priznanice iz kojih
se vidi da vam moj sin duguje če-
trdeset hiljada dolara.

Stari Dženkins obori glavu, a
Halbom nastavi:

— Sada konačno znam šta je hteo

od vas. Četrdeset hiljada dolara. Suviše velik novac da bi se tako olako prokockao. Dakle — ponovo se mašio za džep i izvadio brižljivo složen dokument — ja sam to juče uredio, mister Dženkins. Zemlja od potoka do brda pripada vama sa svom stokom koja tamo pase. I sami znate da je to veliko krdo. Ne brinite, ja time nisam oštećen. Možda je čak dobro što na taj način moj sused Dženkins postaje pravi moćni rančer. Naravno, biće vam potrebni kauboji, a moraćete i da dogradite neku zgradu. Pored toga, ostatak novca nalazi se u Dramondu u ban-

ci. Evo priznanice. — Izvadio je još jedan papir i stavio ga na sto. — Predsednik opštine je u sve upućen, a Vajat Erp je sada svedok mojih reči.

Lagano se uputio prema vratima. Pre nego što je izašao, rekao je žustro:

— Ne znam da li smem još da kažem: nadam se da ćemo biti dobri susedi, Oven Dženkins!

Na Dženkinsovom licu pojavio se grč.

— Svakako, Lester Halbom, siguran sam da ćemo biti dobri susedi! I više od toga...

K R A J

Legendarne indijanske poglavice

Mesija Vovoka i igra duhova

Godine 1878. Čejenj su položili oružje. Tri godine kasnije Sedeći Bik se vratio iz Kanade i predao. Crveni Oblak je odavno uvideo da je rat protiv bledolikih bezuspešan. Apači Jugozapada su 1886. definitivno pobeđeni, a njihov strašni poglavica Džeronimo zarobljen.

Izgledalo je da je mir definitivno učvršćen na celom Zapadu. U to vreme general Šerman pisao je svoje prijatelju Vilijamu Kodiju, nazvanom Bufalo Bil:

„Koliko sada mogu da ocenim 1862. godine bilo je oko 10,000 000 bizona u prerijama između reke Misuri i Roki Mauntens. Njih više nema, poubijani su zbog mesa, kože i kostiju... Te iste godine živelo je u SAD nešto preko 165 000 Indijanaca. Njihova ishrana zavisila je baš od tih bizona. Njih takođe nema, zamenjeni su trostrukim brojem ljudi bele rase...”

Onda, jednog dana među plemenima u prerijama počeli su da kruže glasovi o dolasku indijanskog mesije zvanog Vovoka. Za njega se pričalo da je došao u preriju da bi svom narodu izvojevao slobodu.

Vovoka, čistokrvni Indijanac, tvrdio je, da ga je Veliki Duh naučio da igra igru duhova, posle koje igrači, padaju u zanos i bivaju preneseni u svetu zemlju Vakankanka. Tu im Veliki Duh objavljuje skorbu propast bledolikih.

Američke vlasti su zabranile ovu igru koja je očigledno jačala ratničko raspoloženje crvenokožaca. Neke poglavice kao Nemirna Mečka i Kratki Bik sreli su Vovoku u Nevadi i postali njegove vatrene pristalice.

Novine su na prvim stranicama počele pisati o igri duhova, a farmeri koji su živeli na teritoriji Sijuksa napuštali su svoja imanja i

kuće i bežali u gradove. U isto vreme počele su da kruže glasovi o čuvenom indijanskom poglavici Sedećem Biku. Pričalo se da se i on priprema i da želi da se priključi fanaticima i da ih povede u borbu.

Ime Sedećeg Bika poklonici Igre duhova isticali su kao zastavu i to je ipak predstavljalo pretnju i vašingtonska vlada odlučila je da uhapsi čuvenog poglavicu. Nekoliko dana kasnije vlada je naredila komandantu tvrđave Jaits, majoru Mek Lanlinu, da pozove Bufala Bila, prijatelja i pobratima Sedećeg Bika, da bi uhapsio poglavicu Sijuksa. On je rekao majoru Mek Lanlinu:

— Zarobiti Sedećeg Bika bilo bi nepravедno. Ne postoji ništa protiv njega sem njegove popularnosti, ako neko sme da ga zbog toga optuži. Predlažem da mu pošaljemo poklone, da ga pozovemo da dođe ovde, ili da ja pođem i da ga ubedim da je neophodno da se sam preda. Ako odbije, na šta ima pravo, ostavićemo ga na miru.

Ali Mek Lanlin je sumnjičavo vrteo glavom:

— Sedeći Bik neće pristati da se preda. Zbog toga imamo samo jedan izbor; otići u njegov logor i zarobiti ga.

Bufalo Bil je odbio da izvrši taj zadatak:

— Odmah da vam kažem da ne pristajem da izvršim nikakvo nasilje. Nasilje bi bila ludost. Sedeći Bik bi postao mučenik i to ne bi umirilo fanatične poklonike Igre duhova. Naprotiv...

Mek Lanlin je izgubio strpljenje:

— Vaši razlozi nisu važni. Pošto odbijate da radite po mom planu,

tražiću da vam se oduzme poverena misija.

I dogodilo se onako, kako je to želeo Mek Lanlin. Misija koja je bila poverena Bufalu Bilu oduzeta mu je i 5. decembra jedan pomoćni odred indijanske policije, kojim je komandovao kapetan Flečer, krenula je ka logoru Sedećeg Bika. Odred je brojao 100 ljudi i pored pušaka i revolvera bio je naoružan i mitraljezima. Njegov zadatak bio je da uhvate Sedećeg Bika živog ili mrtvog.

Kada su indijanski policajci, poručnik Bikova Glava, narednik Obrijana Glava i Crveni Tomahavk, upali u šator Sedećeg Bika zatekli su ga još u postelji.

— Šta hoćete od mene? — upita je on.

— Došli smo da te uhapsimo — odgovorio je Bikova Glava.

— Dobro, poći ću s vama.

Sedeći Bik je ustao iz kreveta, obukao se i izašao iz šatora praćen stražarima. Svuda unaokolo stajali su Sijuksi naoružani brzometkama. Tada je jedan od njih doviknuo:

— Zar nisi govorio da se nikad nećeš predati „plavim uniformama“, a eto sad te vode Indijanci tako obučeni!

Čuvši prekor Sedeći Bik se trgao, naglo podigao glavu i uzviknuo:

— Ne, ne predajem se. Ratnici pomozite mi!

Jedan od poglavica Sijuksa, zvan Drži Medveda, podigao je pušku i iz neposredne blizine ubio poručnika Bikovu Glavu. Drugi kuršum pogodio je narednika Obrijanu Glavu u stomak. Istog trenutka narednik Crveni Tomahavk ispraznio je svoj revolver u leđa Sedećeg Bika.

Izrešetan kuršumima Sedeći Bik je pao na zemlju mrtav. Zatim je nastala opšta bitka. Odred Indijanaca policajaca bio je primoran da se povuče u šator Sedećeg Bika. Tu su zatekli Vraninu Nogu, sina Sedećeg Bika, starog 17 godina. Njega su policajci bez milosti odmah ubili. Utom je stigao kapetan Flečer sa ostatkom odreda. Mitraljezi su odmah stavljeni u akciju i posejali smrt i paniku među Sijuksima. Oni su se povukli na drugu obalu Grand Rivera.

Sedeći Bik bio je mrtav. Nekoliko dana kasnije sahranjen je nedaleko od reke. Ali tim nije umrla i uspomena na njega. I dan-danas Sijuksi dolaze na njegov grob kao na kakvo svetište.

Kad se raširila vest da je ubijen čuveni poglavica Unkpapaza, svi Sijuksi su se pobunili. Ali kako su bili razjedinjeni posle nekoliko poraza, bili su pokoreni. Poglavica Velika Noga, Nemirna Mečka, i Kratki Bil borili su se još neko vreme.

Pukovnik Šemer, komandant Osmog konjičkog puka, pokušao je da pregovara sa Velikom Nogom, ali su ti pregovori, propali. Major Vajsad je potom dobio zadatak da uništi Veliku Nogu. On je sa jednim odredom opkolio logor Sijuksa kod mesta Vaundid Nu u predelu Loše Zemlje. Posle upućenog poziva na predaju Indijanci su pristali da se pokore. Sutradan im je naređeno da predaju oružje. Sijuksi su predali samo nekoliko pušaka i revolve-ra. Vojnicima je tada naređeno da pretraže šatore. Velika Noga ležao je bolestan od zapaljenja pluća. Vojnici su tako grubo vršili pretres šatora, da je to ozlojedilo Indijance.

Jedan vrač po imenu Žuta Ptica počeo je da podstiče Sijukse na otpor. Govorio im je da poklonike Igre duhova ne probija kuršum. Jedan vojnik pokušao je da digne pokrivač sa jednog bolesnog Sijuksa. Tada je Žuta Ptica digao šaku peska u vis.

„Shvativši” ovaj gest Žute Ptice kao poziv na bunt pukovnik Forsid, komandant Sedmog konjičkog puka, naredio je da mitraljesci otvore vatru. Već posle prvih rafala pala je polovina Sijuksa. To je bio strašan pokolj. Žene i deca su bežali i njihova unakažena tela nalažena su kasnije i na tri milje dalje od logora.

Docnije izbrojana su 64 leša ratnika, 44 ženska i 18 dečjih. Nesumljivo da su izvestan broj mrtvih pokupili Sijuksi i odneli sa sobom. Podnoseći izveštaj general Majls je naveo da je tog dana ubijeno najmanje 200 Sijuksa. Tako su vojnici Sedmog konjičkog puka kojim je nekad komandovao pukovnik Kaster i koji je bio do poslednjeg čoveka uništen u bici kod Malog Velikog Roga, osvetili smrt svog komandanta.

Nekoliko godina kasnije umro je i indijanski mesija Vovoka. Bez ikakvih počasti, čak i od strane njegovih najbližih saradnika, prošla je njegova smrt gotovo nezapaženo, čak i u ovim krajevima gde je njegov uticaj bio široko rasprostranjen. Njegovo telo je sahranjeno u pesku na obali reke Vaker.

Nijedan udar u doboš niti pesma nisu pratili njegov odlazak. Igra duhova je bila mrtva, njeni igrači takođe, a ratna sekira zauvek odbačena i zaboravljena.

Legendarne indijanske poglavice

Pokahontas, kći plemena Pohvatan

Indijansko pleme Pohvatan živelo je na severnoj obali Džems Rivera u istočnim delovima američke savezne države Virdžinije. U vreme kad počinje naša priča ovi delovi istočne obale SAD nazivani su Novi Ričmond. Godine 1600. računalo se da ove delove obale, od reke Potomak do Džems Rivera naseljava najmanje 9.000 pripadnika ovog indijanskog plemena. Godine 1930, prilikom popisa stanovništva, izbrojana su samo 203 Indijanca, plemena Pohvatan.

Godine 1595. u selu Pohvana rodila se Pokahontas, kći poglavice plemena. Dve godine kasnije Englezi su se iskricali na obale Amerike u blizini ušća reke Potomak. Indijanci su se nadali da će poseta čudnih ljudi bele kože potrajati kratko, ali su se prevarili. Belci su došli da za uvek ostanu u Novom svetu. Odmah

su počeli da izgrađuju tvrđavu sa velikim belim bedemom na samoj obali mora.

Više iz želje i zainteresovanosti da vide šta i kako rade, Indijanci su ostavili na miru bele ljude i nisu ih napadali niti ometali u njihovom poslu. Posle tri godine gradnje tvrđava je najzad bila gotova.

Nekako pred sam završetak utvrđenja, stigao je posebnim brodom na ušće reke Potomak kapetan Džon Smit, švaljivac, hvalisavac i razmetljiv čovek koji se izdavao za čoveka koji je završio školovanje u Kembridžu i sada ga samo interesuje otkrića novih zemalja i nauka. Međutim, uskoro se pokazao u pravom svetlu.

Prilikom upućivanja delegacije novog naselja u London, opanjkao je svoje najopasnije kandidate pred stanovnicima naselja i izdejstvovao da sam ode u London i izvesti engleskog kralja o završetku radova i podizanju tvrđave. Kralj mu jej na polasku predao svečanu povelju kojom ga imenuje za upravnika i načelnika novoosvojenih zemalja.

Stigavši nazad u tvrđavu, zaveo je teror i ličnu samoupravu. Nezadovoljne je po kratkom postupku naredio da streljaju, a Indijance, koji su do tada živeli u slozi sa doseljenicima, oporezovao je i naterao da rade na njegovim plantažama.

Česte pobune ugušivao bi surovo. Godine 1612. započeo je na zapadnoj obali reke Potomak, 20 milja uzvodno od prve tvrđave da gradi novo utvrđenje. Svi indijanski ratnici bili su dužni da učestvuju u ovim radovima. Ljudi kojima je jedino zanimanje vekovima bio samo rat, teško su podnosili ovaj najnoviji namet i teror. Dva meseca nakon započetka radova sastali su se u selu Pohvatan, rodnom mestu princeze Pokahontas, poglavl原因ice plemena Pohvatan. Na tom sastanku donesena je odluka da se kapetan Džon Smit uhapsi i da mu se sudi zbog njegovih nedela. Kazna je odmah bila i izrečena — smrt.

Pokahontas je nakon završetka savetovanja i odlaska poglavl原因ice, od svog oca saznala sve. Nekoliko puta

ranije viđala je kapetana Smita, prilikom njegovih čestih dolazaka u njeno selo. Čudni beli čovek privukao je pažnju lepe Pokahontas i ona se zaljubila u njega. Na vest da se njenom izabraniku sprema odmazda rešila je da sve pokuša i da mu spase život.

Iste noći u pratnji svoga mlađeg brata napustila je selo i uputila se u tvrđavu na obali mora. Na sredini puta njen brat se vratio, a ona je sama nastavila dalje.

Bilo je jutro kad je stigla u tvrđavu. Stražari su je poznavali i odmah su je pustili kapetanu Smitu. Devojka mu je poverila tajnu i upozorila ga da se sam više ne pojavljuje u selima njenog naroda. Kapetan Smit bio je ogorčen ali ne i zahvalan.

Uhapsio je Pokahontas i dve godine je držao u tvrđavi zarobljenu kao taoca. Za to vreme Indijanci su bili primorani da i dalje izgrađuju tvrđavu. Da bi bio siguran, kapetan jej često preduzimao tajne pohode i zarobljene indijance, kao i Pokahontas držao kao taoce sve do završetka radova na utvrđenju Potomak River.

Godine 1614. tvrđava je napokon bila završena. Pokahontas i njeni saplemenici bili su pušteni na slobodu. Nakon njihovog povratka u svoja sela Pohvatan Indijanci su se opet pobunili. Samo zahvaljujući energičnosti i dobroj volji pomoćni-

ka kapetana Smita, Džona Ralfa, izbegnuto je teško krvoproliće i jači sukob.

Ovaj Englez upoznao je Pokahontas za vreme njenog zatočeništva u tvrđavi. Nekoliko puta ju je zaštitio, suprostavivši se svom pretpostavljenom, kapetanu Smitu. Zbog toga je zapadao u česte neprilike i samo lično poštenje i ugled kod ostalih stanovnika tvrđave spasili su mu život.

Kapetan Smit je opet, nakon završetka radova na tvrđavi Potomak River, otišao u Englesku. Njegovom zameniku Ralfu palo je u deo da miri pobunjena plemena Indijanaca. On je to učinio na obostrano zadovoljstvo. Da bi prijateljstvo i mir bili dugotrajni i večiti poglavica Pohvatan plemena ponudio je Džonu Ralfu ruku svoje kćeri, Pokahontas.

Tri dana nakon zaključenja mira, 22. septembra 1614. venčali su se pomoćnik komandanta tvrđave Ralf i indijanska princeza, Pokahontas.

Mesec dana kasnije vratio se iz Londona i kapetan Smit. Ali sada nije bio sam. Doveo je i izaslanika Njegovog Veličanstva, da se sam uveri u uspehe i rezultate koje je postigao.

Međutim, kapetan Smit nije računao da će izaslanik pored razgledavanja tvrđave i prijema bogatih poklona još nešto želeti da vidi. Izaslanik je naime u tvrđavi upoznao Pokahontas i njenog muža i čuo nji-

hovu priču. Posle toga želeo je da upozna i poglavicu plemena Pohvatan. Ono što je čuo od njega nije mu se ni najmanje dopalo. Vratio se nezadovoljan u tvrđavu. Ispitajući još neke stanovnike tvrđave, naredio je kapetanu Smitu da pođe s njim u London.

Ralf je tako dobio čin kapetana i zapovedništvo nad obe tvrđave. Godinu dana kasnije rodio mu se sin, Tomas. Njegovoj sreći nije bilo kraja. Mir je vladao na istočnim obalama Novog Ričmonda. Kapetan Smit je udaljen, Indijanci su prijateljski dočekivali doseljenike, a Pokahontas i njen suprug bili su cenjeni i od jednih i od drugih.

Ali 1617. jedna grupa doseljenika prispevši svojim brodom u Ralfovu tvrđavu donela je i male boginje sa sobom. Pokahontas je obolela i ubrzo umrla. Ubrzo potom i njen muž je umro od tuge za njom. Njihovog sina Tomasa usvojili su Indijanci Pohvatan i odgajili ga.

Pola godine posle smrti Džona Ralfa, jednim brodom koji se vraćao iz Starog sveta stigao je i kapetan Smit. On je zahvaljujući svojoj rečitosti i dobrim vezama na dvoru uspeo da se opravda i da ponovo povрати raniji položaj zapovednika tvrđave na obali reke Potomak u Novom Ričmondu.

Na vest o ponovnom dolasku kapetana Smita, Pohvatan pleme se po-

bunilo. U jednoj borbi kod sela Ozenik ubijen je kapetan Smit a obe tvrđave su spaljene i uništene. Kaznena ekspedicija engleske vojske desetkovala je ovo pleme i od 9.000 njegovih pripadnika 528 ratnika i

oko 1475 žena i dece sklonilo se u planinske predele države Virdžinija oko izvora reke Potomak.

Tako je zahvaljujući nepoštenoj i prljavoj igri jednog belog čoveka uništen čitav jedan narod.

Obaveštavamo čitaoce da od do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije „VAJT ERP”, raspoložemo sa sledećim brojevima:

- | | |
|------------------------------------|---------------------------------|
| 9. JAHAC SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA | 44. BITKA U LAMESI |
| 14. SERIF IZ DODŽ SITIIJA | 45. ZAKON KOLTA |
| 16. OLUJA NAD SIMERONOM | 46. NA POGREŠNOM TRAGU |
| 17. COVEK S BIĆEM | 47. ZLATONOSNA REKA |
| 18. VUKOVI IZ KOLORADA | 48. KRVAVI SUDIJA |
| 19. STARI GONIĆ | 49. ŽUTI DŽIM |
| 20. INDIJANSKO SEDLO | 50. BEGUNAC IZ FORT VORTA |
| 21. HITAC IZ ZASEDE | 51. KOČIJA ZA SALINU |
| 22. AJDAHO KID | 52. ŽIGOSANI |
| 23. LEDENI VETAR MONTANE | 53. BRONKO BIL |
| 24. KRALJ STOČARA | 54. KRISTAL PALAS |
| 25. DŽIMIJEVA BANDA | 55. PUCNJI U TOMBSTONU |
| 26. CRNI DŽO | 56. BANDIT U TOMBSTONU |
| 27. USPAVANI PAKAO | 57. OTMICA |
| 28. OPASNA BRAĆA | 58. OBRACUN KOD
O. K. KORALA |
| 29. DRVO ZA VESANJE | 59. BITKA ZA RANČ |
| 30. TEROR U BLAFU | 60. KARAVAN ZA NEVADU |
| 31. ZAVEJANI TRAGOVİ | 61. METAK U LEĐA |
| 32. MELEZ | 62. TRAGOM UBICA |
| 33. MOMCI SA RIVER RANČA | 63. DRAGOCENI TOVAR |
| 34. ATLANTIK SITI | 64. DVA PRAZNA SEDLA |
| 35. STRELAC IZ KOLORADA | 65. OSVETNIČKI KOLT |
| 36. TEKSAŠKA KRV | 66. DIMNI SIGNAL |
| 37. GRAD UPLAŠENIH | 67. PETI UBICA |
| 38. SERIF IZ FARLEJA | 68. MLADI ŠERIF |
| 39. LOVAC NA MUSTANGE | 69. ŠENANDOA |
| 40. KAMP DRVOSEČA | 70. SIERA ARKADA |
| 41. NOĆ U SIJUKS SITIJU | 71. UCENA |
| 42. KLANTONOVA BANDA | |
| 43. PREPAD U KLANCU | |

Navedene romane možete dobiti, ako uplatite na čekovni račun br. 657-1-255 NIP, FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci do br. 57, a od br. 58 po 2 dinara po svesci

CRTANI ROMANI

CENA 2 D.

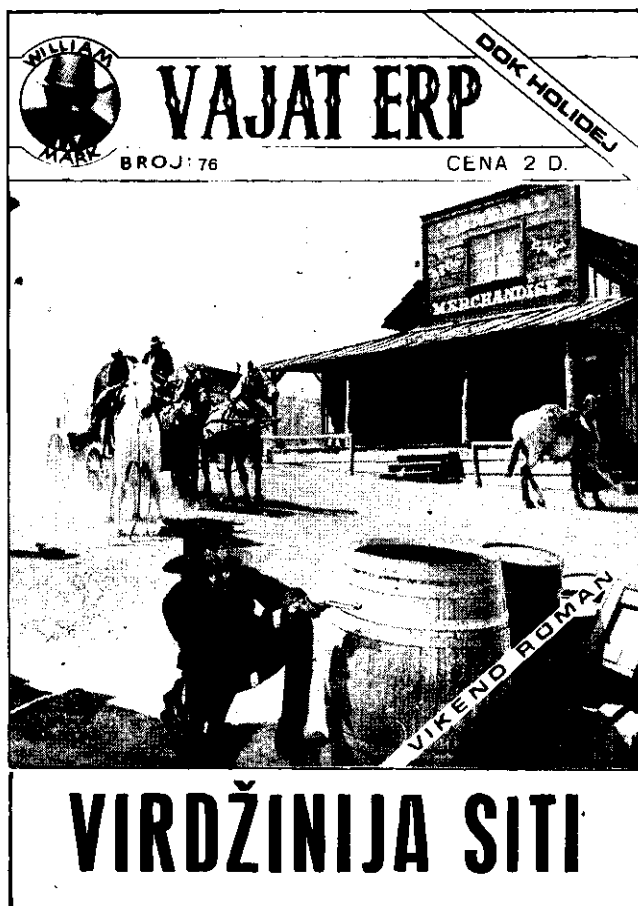
207



NEPOMIRLJIVÍ

**VELIKA NAGRADNA IGRA
SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEDINJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN



**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „Forum”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.
Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Tehnički urednik: BOŠKO
ALEKSIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3
meseca 18 din. na 6 meseci 36 din. na 1 godinu 72 din. Za inostran-
stvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tek. račun 657-1-255 sa
naznakom za „Vikend romane”.

JUL 1970.